

THE LITHUANIAN WEEKLY
"KOVA"
Published every Friday by the
LITHUANIAN SOCIALIST FEDERATION OF AMERICA
[Incorporated April 28, 1908.]
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

KOVA

LITHUANIAN WEEKLY
"KOVA"
Išleista kas Pėntadienį. Leidžia
LIETUVIŲ SOCIALISTŲ SĄJUNGA AMERIKOJE
Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908.
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

Nr. 22. Philadelphia, Pa., 2 d. Birželio (June), 1911 m. Metas VII.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

TURINYS. PROPAGANDA

J.B.S.	Blizgučiu alkaną neilgam nuraminti galima.....	261
Mikalauskas	Kiek ko žmogus suvartoja ir tt.....	262
Žagaras	Prie teisybės.....	264
ŠIS BEI TAS IŠ AGITACIJOS		
	Kritikos Ruožai.....	265
BELETRISTIKĄ ir POEZIJĄ.		
Senas Vincas	Baisi naktis.....	266
A. Žagaras	Jisai.....	267
KORESPONDENCIJOS.....270		
SĄJUNGOS REIKALAI271		

THE LITHUANIAN WEEKLY "KOVA" PUBLISHED EVERY FRIDAY BY THE

Lithuanian Socialist Federation of America

J. B. SMELSTORIUS, Editor	—:o:—	A. ŽYMONTAS, Business Manager
SUBSCRIPTION RATES in all parts of the World		PRENUMERATA visose dalyse sviete
One year	\$2.00	Vieniems metams \$2.00
Six months	1.00	Šešiams mėnesiams 1.00
Three months50	Trims mėnesiams50
ADVERTISEMENT RATES ON APPLICATION.		APGARSINIMU KAINOS ANT UŽKLAUSIMO.

"KOVA"
1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.
Telefonas, Keystone, Main 2958.

Baltramiejaus Naktis.

Yra tai pulkus romanus francuzų. Svarbus tikėjimiški ginčai. Labai žinodžios paslaptys karalių, vyskupų ir kunigų.
Kaip dievobaimingi katalikai, su palaiminimu bažnyčios, tik šona nakčia išskerdė 60 tūkstančių žmonių Paryžiuje. Dviejų mirštančių kalba bedievių kataliku, kaip jie tada atjaučia, ir kaip dėl karaliaus brolio brolių nušovė ir dar daug visokių akyvumų mislijantiems žmonėms. Kunigai draudžia tą knygą skaityti. Ji reikalinga klekvienam perskaityti.
„Baltramiejaus Naktis“ didelė knyga; kaina tik 75c. Iš kelių tūkstančių likosi jau tik 80 egz. Pasiskubink gauti. Adrisnokite:
JOHN NAUJOKAS, 120 Grand St., Brooklyn, N. Y.

J. BALTRUŠAITIS

Redaktorius, Dokumentų Rašytojas ir Pinigų Siuntėjas
2400 Fifth ave. :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: PITTSBURG, PA.

Sluončiu pinigų į visas svieto šalis, pagal teises, gautas nuo tarptautiško bankų susivienijimo. Greitai ir pigiai. Išsiuntus į Lietuvą po 4 nedėlių gaunu priėmėjo kvitą ir pranešu siuntėjui, kada pinigai išmokėti. Išdirbu davėrnasčius, išjieskau Lietuvoj paliktas dalis. Per mane galite ir laivakortes (šipkortes) gaut nebrangiai. Pinigų kainas prisluončiu pareikalavus.
Patarimai draugiški ir be užmokesčio

PARANKIAUSIAS DARBO ŽMONEMS LAIKRAŠTIS "RANKPELNIS"

Leidžiamas L.S.S. Didžiojoje Britanlijoj. Eina kas 2 savalti. "RANKPELNIS" stovedamas ant darbininkiskųjų reikalų sargybos, rupnasi suteikti žinlas apie darbininkų judėjimą įvairiuose kraštuose. "RANKPELNYJE" tilpsta apart žinių ir moksliski straipsniai, apysakos, statistikos ir t. t. In šitų skyrių rašo įžymesnleje Europos lietuvii rasejai. "RANKPELNIŲ" kaina: metam \$1.00 pusei metu 50c, trims mėn. 25c. Pinigus ir laiškus reikia slqsti šiuo adresu:

"Rankpelnis" Lily Bank, Bellshill SCOTLAND
Reikalaudamas numerio pažidreiti idėkite stampą už 2c.

„KOVOS“ SPAUSTUVE

SPAUDINAME VISOKIUS SPAUDOS DARBUS: plakatus, tikietus, programus, vizitines kortelės, konstitucijas, knygas, paveikslus, atvirutes, laiskams popieras, čarterius ir t. t. įvairiose kalbose.
"KOVOS" spaustuvė nuo Naujų Metų žymiai pagerinta, spalvuotas darbas tik ką neseniai investas. Visos mašinos varomos elektriška pajiega, todėl, darbus visuomet atliekame GREITAI, GRAŽIAI ir ATSAKANČIAI, UŽ LABAI PRIEINAMĄ PREKĘ ir visuomet į UŽSAKYTĄ LAIKĄ!!
"Kovos" Spaustuvė priima darbus ne tik nuo vietinų gyventojų, bet ir iš kitu mlestu pačta ar expresu. Turintieji kokius spaudos darbus, ar šiaip kokius reikalus kreipkitės ypatingai ar laišku sekančiu adresu:
KOVA 1815 East Moyamensing avenue, PHILADELPHIA, PA. TELEPHONE KEYSTONE MAIN, 2958.

ŽEMAITES RAŠTAI

Antra patalsyta laida leidžiama prenumeratos keltu, Prenumerata \$1
Prenumeratos rinkėjai: M. M. Račiūtė, M. Gruzinskiūtė, K. Vilaniškis, S. V. Bakanaukas, M. K. Virbalas, L. Grikštas, T. S. Rubikas, P. J. Babilas, J. Šukys, A. Matjošaitis, I. B. Bronušas, V. Kairys, F. Kušleika ir J. Juodžiukynas. Dėkingas busiu, jei dar kas parinks prenumeratą.
A. ZYMONTAS 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

Pranešimas.

Šiuomi pranešame, kad jau sulaukėme ir N1 š.m. «Visuomenės» Prekė N. tik 25c. Kartu NN. 1, 2, (trečias jau išsibaigė) 4, 5, 6 7, 8-9, 10, 11-12 ir nr. 1 11m. tik už \$1.90.

Podraug pranešu, jog *Visuomenės* pakolaik ne visi numerai išsiparduoda. Jeigu draugai taip mažai reikalau ir ant toliaus, tad būsiu priverstas pranešt «Visuomenės» išleistuvei, idant daugiaus nesiuntinėtų, nes nenoriu, kad S-ga perdaug išsiskolintų «V-s» leidėjams. Todėl draugai, jeigu norite tą vienatinį Lietuvoj išeinantį laikraštį, kuris rūpinasi mūsų visų reikalais, paremti, tad jūsų pareiga daugiaus rūpintis jo platinimu.

Reikalaudami «Visuomenės» ir siųsdami pinigų, adresuokite ekančiai:

«KOVA» 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa

KOVOS Agentai.

- J. BUKANTIS, 172 Endicot st., Boston, Mass.
- K. DEMIKIS, 41 New Empire st., Wilkes Barre, Pa.
- A. L. REIKAS 4547 Cambridge st., Philadelphia, Pa. Frankford.
- A. J. NERIS Box 195 Easton, Pa

Rusiškai-Amerikoniška LINIJA

Vienatine be persedimo tarp Amerikos ir Liepojaus (Rusija).

8½ d. į Rotterdamą	11½ d. į Liepoją
III klasa \$31.00	III kl. \$35.00
II klasa 45.00	II klasa 47.00
I klasa 52.00	I klasa 62.00

Laivai iš New Yorko išeina: „Birna“ — May 13; „Kursk“ — May 27; „Lithuania“ — June 10. Reikalaujant smulkesnių žinių kreipkitės pas mūsų agentus arba pas Generališkąjį agentą.

A. E. Johnson & Co.
Gen. Pass. Agent
27 Broadway New York.

Kelstone Phone Main 14-28.
Bell Phone Lombard 2506 A.

Dr. Philip ROVNO
423 Pine st. PHILAD., PA.
Priėmimo valandos:
Nuo 10 ryto iki 3 P.M. Nuo 6 iki 8 vak.
Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

Ant pardavimo namas.

1708 So. 2nd str. Apačioje krautuvė su dviem dideliais langais. Dėl gyvenimo yra 10 kambarių ir maudynė. Didelis plotas, visai parankumai. Tinkanti vieta Ice cream ir kėdžių krautuvėl.

J. RHEA CRAIG Jr.
3rd & Tasker sts. Philadelphia, Pa.

IŠPARDAVIMAS

- Gramatika angliškos kalbos mokintis be mokytojo (apdaryta).....\$1.00
- Vaikų Draugas arba kaip mokytis skaityti ir rašyti be mokytojo.....15c
- Naujas Būdas mokytis rašyti be mokytojo.....10c
- Aritmetika mokinimuisi rokundų su pav. (apdaryta).....35c
- :: :: :: Viso \$1.60. Dabar parduodu už \$1.00. :: :: ::

Pinigus siųskite per Money Order į šiuo adresu:
P. MIKOLAINIS P.O. Box 62 New York City

Dr. Eva Katzman ::
Dr. James M. James
Dentistai [kalba rusiškai]
203 East Broadway
New York, N. Y. Tel. 3123 Orchard

Knygėlė ūkėsystės popieroms
Arba kaip tapti Suv. Valst. piliečiu. Pats vardas jau atsako už ją, todėl daug nereikia aiškinti. Prekė tik 25c. Reikalaujantiems daugiau, nuleidžiama nuošimtis. Atsišaukite į «Kovos» Administraciją.

575 23 AKMENAIS
"RAILROAD"
LAIKRODĖLIS.

Ausuke užsakomas ir užstatomas, vyrams ar moterims. Auksu dengtas, gvarantuotas 20 metų. Luktal abipusis uždaromasis, gražiai engraviruotli. Absoliutiškai tisingai laiko laiką, specialiai vartojamas per tarnaujančius prie geležinkelio, ir per nuolat keliančius. Pasigalime vyrišką ar moterišką laikrodėlį gavę pareikalavimą ir antrą per C.O.D., leidžiame išguzeminti ir užmokėti tik \$5.75 ekspresu. Jei rasite netinkantį, sugražinkite. Atmink, kad tu gal už panašų laikrodėlį užmokėti \$35.00, jei jį tau siulytų pirkti iš kalbos pardavėjas. Prie laikrodėlio mes duodame 14 karato paauksuotą rėžėlį su brelėku dykai. **EXCELSIOR WATCH CO.** 903 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

DIDIS GYDYTOJAS
Dr. IGNOTAS STANKUS M.D.

Pabaigęs daktarišką mokslą universitete valstijoje Indiana ir baigęs kvotimus augščiausioje ir jau patulinėj mokykloje New York Post-Graduate MEDICAL SCHOOL & HOSPITAL, kurioje specialiai išsilavinava gydyme visokių pavojingiausių ligų ir daryme operacijų; pabaigęs tą mokslą įgavo vardą augšto, didžio daktaro. Dr. Ig. STANKUS per kiek laiko buvo miestavų daktaru Indianapolis, Ind., kur turėjo didelę praktiką gydyme įvairių ligų, atlikdamas savo užduotį kuogeriausiai ir ganėdinančiai, dabargi pasišventęs labui savo brolių tautiečių, ir kad apsaugot juos nuo išnaudavimo per nesąžiniškus daktarus, įrengė savo lozų naminį ligonbūtį ir:

KVIEČIA VISUS PAS SAVE SAKYDAMAS:

Jeigu sergi, ar kenkia kas sveikatai, skubiai kreipkis pas mane ypatiskai arba laišku, o būsi išgydytas. Jeigu kiti daktarai pripažino ligą neišgydoma, nesąžinok, nes aš turėdamas didesnę praktiką ir augštesnį mokslą, tau pagelbėsiu ir suteiksiu tikrai brolišką ir sąžinišką rodą. Kiekvienas iš atsišauksiu persitirėjęs, kad esu pabaigęs didesnę daktarišką mokslą ir galiu geriau gydyti negu kiti daktarai svetimtaučiai.

:: :: :: **APSIMU PASEKMINGAI IŠGYDYTI** :: :: ::
Nuo reumatizmo, skaudėjimo ir gėlmo sąnarių, kaulų, strėnų ir šonų; nuo visokių kraujligų, užkietėjimo ir neveikimo vidurių, išbėrimo, kūno niežėjimo, visokių spuogų, dėdėrių ir slinkimo plaukų; galvos skaudėjimo, nuo širdies ligos, inkstų, plaučių, kepenų. Nuo visokių nerviškių ligų, neuralgijos, drebėjimo sąnarių, nemiegojimo ir išgacėjų; nuo greitio maitinimo, sunkaus kvėpavimo, persaitimo ir nuo visokių slogų. Nuo visokių užkrečiamų lytiškų ligų ir visokių kitokių nusilpnėjimų svėikatos. Taipgi nuo visokių moteriškų ligų, skaudėjimų mėnesinių, baltųjų, tekėjimo ir gumbo ligų:

TURIU SPECIJALIŠKĄ DIPLOMĄ DEL DARYMO OPERACIJŲ

Ištikus būtinam reikalingumui operacijos, kada vaistai negal pagydyti kaip tai: augimo vėžio skilvyje ir visokių akmenų, skaudulių ir guzų, ar tai būtų pūslėje, inkstose, kepenyse ir kitose, viską tą su pagalba operacijos galima pašalinti kuogeriausiai ir už menką mokest. Dėrau taipgi operacijas ant kaulų, smegenų, grobų ir lytiškų organų, kaip vyrų taip ir moterų. Ištiesinu pritrauktas rankas ir kojas. Išgydau su naujais būdo operacija rapturą už menką prekę. Perta kreipkitės kiekvienoje ligoje pas mane. Jeigu negalima pribūti ypatiskai, tai parašykite ką skauda ir kokius nesveikumus jaučiate savyj, o aš suprasiu ir ištyręs duosiu rodą o jeigu reiks, prisijisiu ir gyduose, kaip toli negyventumėte: Amerikoje, Anglijoje, Kanadoje ir kitose šalje. Atsilankantiems ypatiskai ir dėl operacijų, turiu savo naminį putkų ligonbūtį.

BIEDNUS GYDAU DOVANAI
Dr. IGNOTAS STANKUS 1220 S. Broad str.
PHILADELPHIA, PA.
Valandos Ofiso: Nuo 9 iki 12, nuo 2 iki 4 p.p. ir nuo 6 iki 8 vak. Nedėli. nuo 1 iki 5 v.

M. Rosenbaum,
SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.
Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.
Agentūra geležinkelių tikiety.
Parduodame geležinkelių tikiety į visus miestus Jungtinių Valstijų.
605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

Revoliucijos Gimimo Momentas.
NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS Šis paveikslas perstato Revoliucijos gimimo momentą: sukylima liaudies prieš cariską valdžią. Paveikslas didumas 14X16 colių, prekė su prisigintimu 20c., daugiaus imantiama ant karto, nuleidžiama 50 procentų. Ji parduodama todėl taip pigiai, kad norime praplatinti tarp darbininkų klesos revoliucjoniskas mintis.
Norintieje turēt šį paveikslą kreipkitės į **«Kovos» Administraciją.**

BLIZGUČIU ALKANĄ NEILGAM NURAMINTI GALIMA.

TYRANIJOS ranka ir mokesčių našta prislėgta, tamsos užmigdinta Rusijos liaudis sukruto, pajutus, jog alkis per daug ją drasko, jog našta per daug jau slėgia, idant išspausti paskutinį kraujo lašą dėl pasotino valdžios godulybės; jog tyranija drasko jos kūną dėl pasotino karės nasrų. Sukruto. Tyranija nusi gando ir bustančiam milžinui parodė blizgutį — manifestą 30 Spalio.

Liaudis įniršo, blizgutį sumindžiojo ir pareikalavo duonos iš alkusiai savo dvasiai.

Tvirtai valdonai tokiuose momentuose patįs savo geležine ranka nuramdina pasipurčiusį po jų koja. Petras Didysis, Friderikas bei Napoleonas nereikalavo įieškoti padėjėjų tarpe savo pavaldinių, apsieidavo be ministerių geležinės valios; bet caras Mikolajus II-sai pasijuto padėjime, iš kurio išėjimui negalėjo rast kelio, nes ministerių pirmininkas Goremykin, pats būdamas žemo charakterio žmogumi, negalėjo išrasti pagelbos carui. Tame momente netikėtinai atsirado politiškoj scenoj geležinės valios, baisus reakcionierius, priešas visokių reformų ir aristokratas — Stolypinas.

Naujais blizgučiais — konstitucijos parodija, parlamento šėšėliu, žemietijų savyvaldos pažadėjimu iš vienos pusės, o žiauriau sia reakcija ir kartuvėmis iš kitos pusės Stolypinas pataikė nu ramdinti įjudusią valstybę. Bet greit patys pastebėjo, kad neilgam laikui tokiomis priemonėmis gali nuramdinti alkanus. Naujas krizis ateina, įniršimas ir pagieža atsikreipia priešai kruvinąjį budelį. Liaudis nusmaugta, bet buržuazija įniršta už suvedžiojimus.

Pasaulyje nuskamba žinios: «Stolypinas atstatytas nuo ministerių pirmininko vietos! Stolypinas nupuolė! Stolypinas negali juk būti patvaldžiu caru. Jis pasirodė valstybės Augstosios Tarybos priešinininku — Tarybos, kuri yra reakcioniškausia pasaulyje, kurioje juk sėdėjo ir patsai kruvinasis darbininkų žudytas Trepov, kur ikišiol dar tebesėdi kraugeringas Durnovas, kurioje apie opoziciją negal būti nė kalbos. Kamgi Stolypinas reikalaujantis išrišimo valstybės Tarybos. Stolypinas tur pasitraukti, o į jo vietą sulyg paties Stolypino diktatūros paskirta Kokovceva, pagarsėjusį savo pasakymu Dūmoj: «Na, juk ačiū dievui Rusijoje nėra konstitucijos».

Pasaulis turėjo nepaprastą reginį. Stebėjosi, negalėdamas suprasti dalyko. Stebėjimasis augo su kiekviena valanda. Nejaugi Rusijoje tikrai parlamentarizmas įvyksta? Nejaugi Rusijos valdžia paseka Angliją, kur lordų rūmas pešasi su liberališka valdžia? Argi tas galėtų apsieikšti net ir despotizmo ir saualės valstybėje — Rusijoje? -

Atstovų rūmo pirmininkas Gučkov atsisakė nuo pirmininkavimo, Stolypinas liepė išrinkti į jo vietą ištikimiausį monarchistą Rodzianko. Carui gi paliepė pasirašyti ant dekreto, paliuosuojančio trims dienoms valstybės Tarybą ir Dūmą, liepė parašyti sau carišką reskriptą, padėkavojantį už ištikimą tarnavimą ir paskiriantį jį — į diktatorių.

Davęs «paliuosavimą» savo politiškiems priešams iš valstybės Tarybos, ir Dūmos vadovystę pavedęs monarchistui Rodziankui, Stolypinas žingeidaujantiems pasauliui paaiškina savo politiką. Kaip geras ganytojas savo aveles, taip Stolypinas savo kalba valstybės Taryboj mokina «šalies atstovus», kad nereikia interpeluoti valdžią ir nereikia priešariauti jos siekiams. «Perjauni esate, nepažįstate Vakarų Europos pavyzdžių. Anglijoje ir Austrijoje nesykį panašūs atsitikimai jau atsitiko kaip kad įved imas žemietijų vakarinėj Rusijoje, pasiremiant 87 įstatų straipsniu».

Nėra reikalo aiškinti principijališkos priežasties Stolypino gudrios politikos, nes siekis gana aiškus. Žinoma gerai, kad valdžios siekiu yra, idant Rusijoje, kaip ji ilga ir plati, viešpatautų nagaikos, kyšiai ir kartuvės, o ne būtų koks-nors prieštariavimas valdžiai iš šalies atstovų pusės. Ir tame manyme Stolypinas nesigėdija skelbt pasauliui savo išteisinimus vyriausybės sauališko pasielgimo, nurodydamas, kad panašiai yra nesykį pasielgusios Anglijos ir Austrijos valdžios, nors žinomu ir atmenamu yra, kad Anglijoje du kartu laike ministerijalinio kriziaus valdžia pasiklausė visų pliečių nuomonės, ir apskelbė naujus rinkimus, o Austrijoj netrukus parlamentas stos ant visuotino, lygaus, slapto ir tiesioginio balsavimo pagrindos. Neįstabu, kad tuo begėdišku melu pasipiktino net tokia ištikima valdžios šalininkė kaip spalinių frakcija, ir nejuokaudama pradėjo audrinties. Sulyg paskutinį pranešimų pasirodo, kad valstybės Dūmoj, «gegužės 10 d., buvo svarstomas paklausimas dėl 87 str.; *didelė balsų didžiuma (202 prieš 82) priimta spalinių parėjimo formula, kuria vyriausybės pasielgimas pripažintas netiesotu ir Stolypino paaiškinimas negančtinus*.

Tuo tarpu, kada valdžia stengiasi įvairiais būdais sugražinti senąją tvarką, palengvėle, bet nuodugniai, pribrešta liaudies rustybė. Atsimušios nuo reakcijos uolos *revoliucijos bangos, vėl kuopinasi ir kyla*, kad trenkti ir užlieti visokias Tarybas ir parlamento parodijas sykiu su Stolypiniais, Durnovais ir Azevais.

Nieks geriau nesucharacterizuoja šiandieninį Rusijos politiškąjį padėjimą kaip apsieikšimas tų pačių srovių ir upų, kokie buvo prieš revoliucijos prasidėjimą 1904 metais. Vos praėjo pirmutinės studentų ir darbininkų manifestacijos, kurios pratraukė apsieišpatavusią po reakcijos pergalei grabinę tylą, ir už kurias dar šiandien būriais išvaro studentus ir studentes į Sibyrą ir tolimas šiaurines gubernijas, vos tik apsieikškė atsinaujinančio revoliucijos judėjimo pirmieji žingsniai, — o jau kariumenė ir marininkai — tie tvirčiausi despotizmo stulpai — tuojaus parodė savo nepasiganėdinimą esančiaja tvarka. Taigi vėl tas pats apsieikškimas, koks buvo prieš 1905 metus. Ir tas neramumas apsieikškia vaizdžiau tarpe marininkų negu tarpe sausžemio kariumenės. Priežastis to tame, kad tarpe Rusijos marininkų yra didelė didžiama darbininkų, daugiausiai iš miestiško proletarijato, kurie tur tūlą apsiešvietimą ir susipratimą, kuomet sausžemio kariumenė daugiausiai susideda iš kaimo žmonių. Tečiau ir tarpe tų susipratimas daug augščiau pakilęs negu buvo prieš 1905 m., ypač kad revoliucijinė propaganda ganėtinai išsiplėtojus, kaip tarp jureivijos, taip ir tarpe sausžemio kariumenės.

Toj niurkloj tyloje jaučiama kas tokio gresiančio ir neraminančio, kad noroms-nenoroms prisimena žodžiai Rusijos revoliucionierės Barbaros Čaikovskos, kuri anais metais, po nuteislmo ištrėmiman revoliucionierės K. Bereškovskos, Amerikos laikraštijoje apskelbė: «Yra momentai, kuomet tylėjimas geriausiai išreiškia verdančius krutinėje jausmus»Didžios pasaulinės kovos uždaviniai lieka tie patys, kaip ir pirma.Nereikia slėpti kardą į makštis, nes kova dar neužbaigta. ...Dar negalima užmiršti to, jog žmonių egzistencija dar trupinama ant kruvinosios reakcijos torturų mašinos. Jaunystė atsišaukia į jaunystę. Rusijos inteligentija — tautos žiedas dar užpildo kalėjimus, vysta ištrėmime ir po kartuvėmis».... Ir tas tai didina pagiežą, kuri auga toj niurkloj tyloj, apsieikškama lyg perkūnija tolimais niurklišiais griausmais audros užstojimą.

Revoliucijos neužgniauzė nė geležinė ranka Stolypino, nes revoliucija nėra rezultatu vienutės pastangų. Ją gimdo plačiųjų minų padėjimas, o tas padėjimas Rusijos plačiomsios minioms darosi kaskart nepakenčiamesniu. Suviliota liaudis galėjo leistis prisigaut, bet sykį skaudžiai apsigavus būtina tur sukilti su didesne pagieža, kad užbaigti savo pradėtą darbą ir panaikinti visokius fiktyviškus «konstitucionalizmus», ir įvykdinti tikrą laisvę ir savyvaldą.

Kiek ir ko žmogus suvartoja ir kiek laiko sunaudoja pagaminimui to visko?

Nė vienas mūsų nepamąstom apie žemiau paduotus faktus, paremtus skaitlinėmis. Tuos visus faktus būtina turėti žinoti kiekvienas gyvastį palaikantis iš savo rankų darbo, ir gal ne vienam tie faktai suteiks naudą šiame ar kitame atžvilgyje.

Čion paduoti faktai yra paimti iš «San Francisco Examiner» kapitalistiško laikraščio, išleidžiamo milijonieriaus Hearst.

«Apyskaitos, čion paduotos, yra statomos tik ant vidutiniško žmogaus amžiaus. Šiuose triūso laiknos keliatas pasiekia fiktyvišką biblijinį amžių: šimtus metų, bet paprastai šiandien daugumas miršta, pasiekiant 50 metų amžiaus. Rokuojuojant, kad asmuo gyvena 50 metų, sekanti skaitlinė suteiks aiškia mintį, kiek žmogus suvalgo, išgeria, drabužiu sunėšioja, kiek tabako surūko ir kiek abelnai kitko suvartoja, o kiek nustebinančių velkalų savo gyvenime per tą laiką pagamina.

Jegu žmogus nėra vegetarijonas, duona ir mėsa suteikia jam svarbiausį maistą, ir naudojasi normališku apetitu, daleiskim, kad suvartoja kepalėlių duonos ir svarą mėsos į dieną, tai apskritai imant, per 50 metų suvartoja 184 tonų duonos ir 9½ tonų mėsos.

Jeigu iš tos duonos padaryti vieną kepalą, toksai kepalas turėtų apie 125 kubiškų jardų (mastų, 3 pėdos) ir mėsa, susidedanti iš kiaulienos, jautienos ir avienos, sutilptų į 18 iš jos nulipinamų veršių, 6 kiaulių ir 12 avių, normališko dydžio.

Vidutinis žmogus reikalauja ir išgeria apie dvi kvortas skysčiaus į dieną, pavidale vandenio, pieno, arbatos ir kavos. Tas reiškia 9.125 galonus, kuo galima būtų pripildyti 100 pėdų ilgą, 50 pėdų platų ir 50 pėdų gilų kubilą.

Jeigu pilvas talpina 3 puskvortes ir yra pusiau pripildytas kiekvienu valgiu, mes sunaudojame 4½ puskvorėlių į dieną arba 10265 galonų gyvenime. Ta sunaudota masa galėtų talpinti savyje 1372 kubiškų pėdų.

Negalima teisingai asimiliuoti tą visą suvartojimą, tiktai vienas pataikauja tūlai didumai fiziško mankštymos. Nors daugelis mūsų apleidžia sistematišką fizišką išsivystymą, mes visi atliekame pastebėtiną išnašą aktuališko mankštymos, noroms-nenoroms mes žinom ar ne.

Paimant apsvartymui faktą, kad greitumas plaukų augimo įvairuoja pagal asmenį, yra faktas, kad vidutinis žmogus daleidžia savo plaukams nesulaikomai augti apie penkias savaites. Kitais žodžiais, jis turi kreiptis prie kirpėjo tiktai dešimts sykių į metus. Bėgyj 25 metų maž-daug turi 250 sykių plaukus kirpti; daugumas kerpasi plaukus apie 500 sykių savo gyvenime.

Nukirpti plaukai auga pusę colio į mėnesį ir tas maž-daug parodo, kad žmogaus galva išaugina 25 pėdas plaukų laike viso jo gyvenimo, o tas yra kaipo rezultatas plaukų kirpimo. Tas nereiškia, kad žmonės turėtų tokio ilgio plaukus, jeigu jie plaukų nekirptų suvisai, dėlto, kad gamta pasikakina daug mažesniu auginimu, jei ji nėra varžoma. Kitais žodžiais, paradoksos (priešginybė), kaip pasirodo kirpime plaukų, paskatina augimą, kada daleidimas augti sulauko aną.

Jeigu medžiaga sunaudota rūbams, kurpėms ir kepurėms, ką mes sudėvime savo gyvenime, būtų sudėta į vieną rūbą, vieną porą kurpių ir vieną kepurę, rezultatas būtų nustebinantis. Imant, kad žmogus naudoja pirmą rūbą nuo 6 metų savo amžiaus ir nuo to laiko reikalauja jį atnaujint kas antri metai, jis sunėšioja 22 aprėdalus kol jis miršta, ir iš materijos, reikalingos padarymui jų, galima būtų padaryti rūbą 100 pėdų ilgio ir 66 pėdų pločio.

Dvi skrybėlės yra dėvimos į metus daugumos vyrų; į 50 metų jie sunėšioja 100 skrybėlių. Medega, sunaudota toms skrybėlėms,

leistų padaryti vieną skrybėlę apie 12 pėdų ilgio ir 9 pėdų gilia, kurioje galėtų sutilpti vidutinio dydžio šlapis.

Sudėvint 2 porų kurpių į metus, laike savo amžiaus žmogus sudėvi 100 porų. Iš skūros, sunaudotos padarymui jų, būtų galima padaryti kurpę, katroj moteris ir visi jos vaikai patogiai galėtų gyventi. Tokią kurpę būtų galima padalyti į du gyvenimu.

Nuosaukus rūkymas paprastai manoma nėra pavojingu, bet bėda yra pavadinti naudingumu. Vidutinis žmogus, kurs lepinas «priimnmais», surūko pusę uncijos tabako į dieną, ir nemano, kad pavojinga yra jo sveikatai ar kapšui; taip darydamas, t.y. suvartodamas po pusę uncijos į dieną, suvartoja 570 svarų bėgyje amžiaus. Skaitlius nulindintų uoliausį rukojojį tabako, jei būtų jam tas matoma vienoje didelėje masoje.

Pažvelgus į išleidų skaitlinę negalima nepasigailėti išleistų pinigų. Pusė uncijos geriausio tabako nelėšuoja daugiau kaip 10c, tačiau ir po 10 centų išleidžiant žmogaus amžyje pasidaro suma apie 1,825 dolerių. Cigarų rukojojtas daro didesnes išlaidas, ir jeigu jis pasikakina trimis cigarais į dieną, 10c kožnas, per savo gyvenimą tokiu būdu praleistų apie 5,475 dolerių. Toks išlaidingas paprotys būtų rokuojamas neprieinamu vidutiniškam žmogui.

Pagal viršminėtas skaitlines matoma, kad retai kurs iš darbininkų turėko 10c cigarus ar pusė-uncijos 10c vertės tabaką. Rodos, viršminėti faktai skaitlinėmis atsineša prie vidurinės klasės arba profesijonaliųjų darbininkų — amatininkų. Žemiaus stengsiuos suteikti faktus, paremtus skaitlinėmis, iš darbininkų gyvenimo, ir ne vieną mūsų išgązdintų mūsų papročiai, kad jų pasekmės būtų pastebiamos masoje, o jei jos geros nudžiugintų mus.

Darbininkai rūko pypkes ir pigiausių tabaką, pakinkų perka daugiausia už 5 centus, sveriantį 1½ uncijos, kas kaštuoja 1½ cento pusė uncijos, tai darbininkai rūko šešis sykius pigesni tabaką negu viršurodyta 10c uncija.

Žmogus ne tuoj pradeda rūkyti; 50 metų nerūko, jei jaunas pradeda rūkyti, tai nepirma 10–15 metų. Kiekvienas, norėdamas dažinoti pasekmes rūkymo blėdingumo lengvai gali surast.

Po pusę uncijos vertės 1½ cento surūkydamas į dieną, į metus surūko 11 svarų ir 6½ uncijos, už \$6.08; į 10 metų 114 svarų ir 1 unciją, vertės \$60.87, o į 50 metų už \$304.37. Nekurie rūko tabaką po 10c pakėlis — 3½ cento uncija, tai tie surūko į metus už \$12.17, o bėgyje 50 metų už \$608.74. Darbininkai rūko cigarus daugiausia po 5c vienas ir jei surūko po 3 į dieną, tai į metus — 1095 cigarus, vertės \$54.73, į 50 metų 54.750, vertės apie \$2736.50.

Naudojimas svaiginančių gėrimų — alaus, degtinės, vyno ir kitų, yra dar blėdingesniu. Imant nuosaukų gėrimą alaus, duokim sau, jei žmogus geria po tris stiklus į dieną, už stiklą moka po 5c, tai į metus išgeria 91 galoną ir 1 kvortą, rokuojant stiklus vidutinio dydžio. Į 50 metų vidutiniškai gerdamas išgeria 4556 galonų ir 2 kvortas, kuriais būtų galima pripildyti kubilą 50 pėdų ilgio, 25 pėdų pločio ir 25 pėdų gylis. Toks nuosaukus gėrimas lyginasi išlaidomis su rūkymu cigarų po 5c kožnas ir tris į dieną.

Skaitlinės gėrimo čion paduotos mažiausios, nes alaus ar degtinės gėrikai retai katras pasikakina vienu stiklu, daugybė jų išgeria alaus po gorėlių ir daugiaus, tad ablamai rokuojant, mažiausiai pareina po kvortą į dieną. Degtinės negalima išskaitliuoti, nes mažiaus ir rečiaus ją vartoja. Vienų alaus skaitlinių gali užtekti dėl pertikrinimo gėrikų, kad parodyti pasekmės gėrimo ir išlaidas tam tikslui.

Darbininkas, kurs nuosaukia rūko ir vidutiniškai geria alų su degtine į metus išleidžia apie \$60.83, o į 50 metų apie \$3030.87. Rūkydamas geresni tabaką (apie 3½ cento uncija) ir gerdamas svaiginančius gėrimus, išleidžia mažiausiai į metus apie \$66.92 ir į 50 metų apie \$3346.00, o rūkydamas po 3 cigarus į dieną (5c vienas) ir gerdamas svaiginančius gėrimus, į metus išleidžia apie \$109.50; į 50 metų apie \$5473.

Duokim sau, jei iš 90 milijonų gyventojų Jungtinėse Valstijose, 30(?) milijonų yra darbininkai ir jie visi rūko ir naudoja svaiginančius gėrimus, tai į metus, rūkydami prasčiausią tabaką, išleidžia \$1.824.900.000 — vieną bilijoną, aštuonis šimtus, dvidešimtis keturis milijonus ir devynis šimtus tūkstančių, o į 50 metų \$91.245.000.000.

Tai yra skaitlinės nuosaikiausio rūkymo ir gėrimo svaiginančių gėrimų.

Jei tie pinigai yra nereikalingi išleidžiam jų ir yra išleisti kenksmingiems sveikatai dalykams, tai iš jų būtų galima įsteigti darbininkiškas kooperacijas, ūkiškas kolonijas, progresyviškas mokslines ir daug kitų naudingų dalykų būtų galima nuveikti, tas viskas palengvintų darbininkams išsiliepsuoti iš po kapitališko jungo ir vestų visus į amžiną laimę.

Pažvelgk į žemiau paduotas skaitlines, kiek tau laiko ima uždirbti tą visą, kas tau yra reikalingiausia tavo gyvenime.

Žmogus valgydamas po svarą mėsos į dieną, į metus suvalgo apie 365 svarus (rokuojant apskritai po 15c svarą) arba už \$54.75; į 50 metų apie 18.262 svarų, vertės apie \$2739,30. Suvalgant kepalą duonos (apie du svarus, nėra visai dviejų svarų — 1.9 svaro su trupiniais, — bet parsiduoda už du svarus) į metus apie 700 sv., arba apie už \$36.50; į 50 metų apie 36524 svarų — už \$1836 20.

Man rodos dvi porai kurpių permaža į metus; parokuojant po 3 poras į metus, pora po \$3, tai į metus sunėšioja kurpių už \$9; į 50 metų 150 porų, vertės apie \$450. Dėvint po vieną eilę rūbukas antri metai vertės \$25, į 10 metų susidėvi už \$125, o į 50 metų už \$625. Dėvint po dvi skrybėli į metus vertės \$3 — į 50 metų susidėvi apie už \$300. Sudėvint apatinių marškinių ir kelinių po 3 poras į metus, vertės po \$1, į 50 metų susidėvi apie už \$150. Dėvint po 4 viršutinius marškinius į metus, vertės po 1 dol., — į 50 metų susidėvi apie už \$200. Parokuojant apart tų po \$75 į metus ant darbinųjų drabužių, pančekų, pirštinių, nosinių ir kitų drabužių — į 50 metų išsina apie už \$3750, prirokuojant ir skalbimo išlaidas.

Į metus suvalgant paštetų, pyragaičių, daržovių, vaisių ir kitokių valgių už \$150, — į 50 metų išsina apie už \$7500, taipgi prirokuojant gėrimus—skysčius kavą, arbatą ir plėną.

Iš viso į metus žmogus suvalgo vertės apie už \$241.25, — t.y. tiek vertės sunaudoja produktų ir skysčių, naudingų sveikatai ir reikalingų gyvasties palaikymui. Į metus sudėvi vertės apie už \$134.50. Iš viso su produktais ir aprėdalais suvartoja apie už \$375.75; į 50 m. išsina produktų ir aprėdalų apie už \$18,800.50.

Taip valgydamas ir rėdydamas žmogus bus užganėdintas, nes nežinos, kas tai yra skurdas, galės valgyti ir dėvėti kaip reikia, kaip socialistai reikalauja.

Pagal milijonieriaus Frederick'o Towsendo Martino straipsnį, žurnale «Everybody's» už kovo mėnesį — darbininkas pagamina turto už \$1280.00; jis iš tų gauna \$437.00, o fabrikantui lieka \$843.00. Pagal tas skaitlines darbininkas į 15 metų pagamina vertės už \$21,000,00, t.y. į 15 metų uždirba pragyvenimą ir užlaikymą su visais patogumais ant viso savo amžiaus — 50 metų, tat, ką jis padaro per likusius 35 metus, pagamindamas vertės už \$43.000.00, — atiduoda darbdaviui.

Jei darbininkas vedęs, tai gali užlaikyti savo pačią ir vaikus ir vaikams duoti geriausį mokslą arba pilną išauklėjimą. Taipgi kiekvienas gali turėti geriausį, su visais patogumais gyvenimui butą.

Apie moterų aprėdalus negalima skaitlinių suteikti, nes nėra man gerai žinoma jų aprėdalų suvartojimas. Tiek tik galiu pasakyti ir tikrai laikau už negamtišką ir pažeminantį žmogišką moterų vertybę tėplojimą veldo įvairiais tepalais ir nešiojimą įvairiausių «aptalsymų» ir bereikalingų papuošalų, kas tankiai pažemina civilizotą žmogų; — tas viskas yra pramanoma dėl išnaudojimo

žmonių neišminties; tas viskas tankiai yra bereikalingiausiu eikvojimu žmogaus trūso ir laiko.

Žinoma, čia ne moteris—darbininkes reikia kaltinti, bet dykaujančias, pertekliuose gyvenančias turėjų moteris, kurias vienok seka ir darbininkės, idant prisitaikyti prie «papročių», nors tie papročiai būtų ir kvailiausių išmislu. Jeigu mės juokiamės iš laukinių žmonių, pav. indijonų, kurie tepa savo veidus dažais, tai laikas taipgi būtų pasižiūrėti ir į save, ar neskame ir mės tas laukinių madas. Suprantama, kad pakol gyvuos kapitalizmas, kurio surėdyme viskas romiasi imitacija, nudavinėjimais, pamėgdžiojimais, prigavystėmis ir išnaudojimais, patol nieks neišnaikis kvailių papročių. Tik tuomet, kada žmonija pradės apvertinti žmogų pagal jo dvasišką turtingumą, turės išnykti melagingas blizgėjimas paviršiaus, kuris kapitalizmo tvarkoje moterų gyvenime lošia svarbią rolę, nes pagal tą «blizgutį» dar apkainuojama yra moteris. Tečiaus mokslas plėtojasi, prigavysčių sistema nupuola, o sykiu žmogus civilizuodamasis pradeda suprasti, kas jam yra reikalinga, o kas blėdinga. Ir turės ateiti laikas, kuomet žmonija pilnai supras reikšmę sakinio: «Tas yra man brangiausiu, ką man gamta davė». Gamtos nedadavimus mokslas jau šiandien moka pataisyti, ir nesykį negražaus paviršiaus asmenį padaro žmonijai mielesniu ir brangesniu už tą, kurio paviršius blizga, o siela suskurus. Visi nedatekliai, pažeminimai, melas, nereikalingi įpročiai, skriaudos ir puvėsiai gali būt pašalinti tik sykiu su priežastim to visko — šiandieninio draugijinio surėdymo santikiais, šiandieninio gyvenimo būdais.

Kuomet kiekvienas žmogus dirbs, kad užlaikyti savo gyvenimą ir pakakinti visus to savo gyvenimo reikalavimus, kuomet dvi trečdalis savo triūso vaisiaus nereikalaus atiduoti tiems, kurie dykauja, kuomet negalės būti turėjų, kuriems turtus sukrauna pavergtieji, tuomet įvyks materijališka lygybė tarpe žmonių, tuomet nieks nereikalaus savo paviršutiniu blizgėjimu didžiutes prieš apskursi, tuomet negalės būti kvailių įpročių dėl prigavystės ir pritraukimo.

Darbininkai, paliepsuoti nuo gaminimo užlaikymo tiems, kurie nieko nedirba apart galvojimo, kaip sutaisius didesnio išnaudojimo būdus, turės pakaktinai liuso laiko dėl apsišvietimo ir dvasiško išsitobulinimo, kad būti laimingais ir iš savo gyvenimo užganė dintais.

Jeigu šiandien darbininkai įstengtų panašiai, kaip viršurodyta, atvaizdinti sau, ant kiek jie yra nuskriaudžiami šiandien, lengvai suprastų socialistų nurodomas priemonės, kaip tas skriaudas pašalinti ir pasiliepsuoti nuo to visko, kas šiandien žmoniją spaudžia. Jie visi gangreit prisijungtų prie socialistų partijos ir sykiu reikalautų panaikinimo stambiosios privatiškos nuosavybės, t.y., kad suvisuomenint industriją ir atiduoti visuomenės nuosavybėn darbo įrankius, be ko negal būt panaikintas šis netikusis, pilnas skriaudų, apgavysčių, morališko nupuolimo ir išnaudojimų surėdymas.

Tiktai ant kapo kapitalizmo gal pražydyti lygybė, meilė ir brolystė, laisvė, teisybė ir sandara visos žmonijos.

Tu darbininkė, kuris pamąstai ir supranti, kad taip, kaip yra, yra negera ir neprivalo taip būti, kuoveikiausiai stok socialistų eilesna ir persitikrink, kokiais keliais reikia eiti, kad prieiti laimingesnę ateitį; patirk iš socialistiškų raštų, kas tau reikia daryti, kad save ginti, o ne būti įrankiu tavo išnaudotojų ir skriaudėjų.

L. L. Mikalauskas.

«Žmonės, kuriems nerūpi politika — tai žmonės, kuriems ir jų šalies gerovė nerūpi, ir kurie yra vien visokiose gyvenimo smulkmenose paskendę, — paskendę vien rūpesnyje apie savo smulkutį «aš», apie savo kišenę, apie savo išsikėlimą prieš kitus ir tt. Tokie žmonės verti tik pasigailėjimo ir tauta už juos gali skirti vien pigią kainą». — Prof. Petražickis.

Prie teisybes!

Kuomet «Tėvynė» parašiau apie TMD. išnaudojimus, tad Laukis «Lietuvos» N19 štai ką atsako: «Visa tat yra grynai melas. Aš netik «Tėvynėje», bet ir kitur socialistų juodašimčiais nevadinau; TMD. susirinkimuose niekuomet negynė socialistams kalbėti apie tos draugijos ir aplamai visų lietuvių reikalus; Olšewskio ir Širvydo «darbelių» niekas neslėpė; jei kas nori pasakyti, kad socialistai privertė TMD. valdybą kaltininkus pašaukti atsakomybėn, tai kodėl jie to nepadarė senai jau? Nežinojo, ar faktų neturėjo rankoje? Taigi tas pats buvo ir su TMD. valdyba».

Kad pertikrinti, aš nurodysiu tas vietas, kur radau faktus, ant kurių ir remiausi.

Laukis «Tėvynės» N14 rašo: «Jei jis (Smelstorius A.Ž.) atsakytų savo užimamai, žmonių švietimo vietai («Kovos» redakcijoj A.Ž.), tai aš pavadinčiau jį tiesiog juodašimčiu... Bet kadaigi jis savo vietai visai netinka... tai galiu tik pasigailėti ir jo, ir jo atstovaujamos partijos». Jei Laukis atranda, kad Smelstorius nėra atsakančiu užimtai redaktoriaus vietą, tai ne aš ir ne partija kalta, kad jis taip supranta. Jei mes jį rinkome, turbūt jis buvo atsakančiausiu. Vieno Laukio nuomonė nieko nereikia prieš didžiulį balsų Socialistų Sąjungos. Sprendžiant gi Laukio išvedžiojimus ir mūsų nuomone sumušant jo išvedžiojimus, Smelstorius, tariant Laukio žodžiais, turėtų likti juodašimčiu, podraug su jo atstovaujančia partija. Juk nėra kaip sakyti: jūs juodašimčiai, jūs tokie ir tokie, — tas išrodytų lyg kokio pamišėlio šauksmas, o juk ir valdžios įstatai draudžia kolytiesi; bet gražiu, apeinamu būdu, tai jau galima juodašimčiuotiesi, — na ir «prisikabinti» negalima. Ir skaitant Laukio straipsnį, «Tėvynėje» tilpusi, abejoji, — ar tik netruksta jam vieno balkio galvoj. Ten taipgi rasime, — jog: pats muša ir pats šaukia; nors kitiems pataria apsieiti «viena šalta, bešališka kritika».

Laukis «Lietuvos» N15, kaipo TMD. redaktorius, TMD. reikaluose rašo: «kiekvienas geras TMD. sąnarys privalo prie progos parodyti tikrus TMD. mierius, prie kurių ji eina ir atitaisyti klaidingą nuomonę apie jos bedievybę. Bet ypatingai rengėjai TMD. vakarų privalo daboti, kad kalbėtojai «netaužytų» apie tą, kas prie TMD. programos nepriklauso. Kalbėtojas privalo paduoti savo prakalbos temata pirmiausia negu bus išleistas ant pagrindų. Mat kokie TMD. tikri mieriai atsirado — bedievybę išnaikinti; spėjama, kad tai socialistai užkrėtė ta bedievybės bakcyla. Ir Laukis dievobaimingu stoji; ar senai taip? Kalbėtojas «privalo» paduoti savo prakalbos temata pirmiausia negu bus išleistas ant pagrindų, tik toksai, kuris arba nieko neišmano apie prakalbų vertę, arba kvailai pasiduodo konservatyviškai cenzurai. Geras kalbėtojas kalbės apie tat, kas galės daugiau atnešti naudos klausytojams. Vienos TMD. programos klausytojui neužtenka ir tai visai siauras mieris, kaip ir jos dievotumas. Ir priversti kalbėtoją kalbėti apie tai, kas tik TMD. valdybai patinka, reiškia visai uždrausti.

Kad TMD. valdyba slėpė Olšewskio ir kitų darbelius, tai nėra abejonės. Štai laiškas, kuris aiškiai rodo: — «Sausio 10, 1911. Chicago, Ill. Gerbiamasai: Klausiate mane apie ypatingus ir gana svarbius dalykus, lytinčius TMD. Gaila, kad pas mane neliko jokių tikrų raštiškų dokumentų, nes tuos dokumentus, kuriuos kadaisiai turėjau savo rankose, išdalies sunaikinau, o kiti vėl pateko kitų rankosna. Iš pradžių dokumentus laikiau už gana svarbius, bet vėliau, kada mačiau, jog niekas nesirūpina tais dalykais, nors savame laike apie tai buvau pranešęs tam-laikiniui TMD. pirmininkui, p. Paltanavičiui, — juos nelaikiau jau taip svarbiais.

«Bet kiek pamenu, tai dalykas buvo šitaip. A. Olšewseis, pas kurį savame laike spausdinosi keliatas TMD. knygučių, po kokiam laikui atsispaudė ir sau tų knygučių po 1000 egzempliorių kiekvie

nos, t. y. «Kaip žmonės gyvena ant žemės» ir «Žemės istorija». Spausdinama buvo nuo taip vadinamų «electro plates», kurios po atspausdinimo TMD. likosi p. Olšewskio globoj. Bet geriausiu prirodymu viso to yra pačios knygutės: ant viršelių skirtumas tarpe pirmo ir antro spausdinimo aiškiai matyti, nes pirmo spausdinimo TMD. viršelių raidės kitokios, o antro spausdinimo (kurį spaudė Olš. sau) viršelių raidės vėl kitokios. Šitas skirtumas statyme išdalies padaryta ir tyčia, kad pažymėti spaudą ir išdalies ir dėlto, kad tuo laiku Olšewskis igijo naujas gana gražias raides, kurios rodėsi, labiau tiko negu pirmosios.

«Savame laike, kada rašiau apie tą spaudą tuometiniam TMD. pirmininkui, p. Paltanavičiui, maniau, kad tą dalyką paims tirinėti Centro Valdyba, arba bent kuopos valdyba, kurios pirminiku buvo tuo laiku M.J. Damijonaitis, ir kuris, būdamas tuo pačiu laiku Olšewskio knygiu, labai gerai apie tuos dalykus žinojo. Bet kada nei Centras, nei kuopos valdyba nieko nedarė tame reikale, tai ant galo ir aš užmečiau ir nemaniau daugiau bedaryti.

«Beje, mano rašytas laiškas tame laike Centro pirmininkui turi rastis TMD. archyve. Su tikra pagarba... (seka parašas)».

Šis laiškas randasi pas mane; tai socialisto laiškas; tas buvo pradėta tirinėti 4-5 metai atgal ir vėl per socialistus. Ką daro dabartinė TMD. valdyba — nežinia; berods, ar tik ne seimo laukia. Bet mes nelaukiame. Mes paleidome viešam apsvartymui TMD. nariams, kad ir jie žinotų apie tai ir, kad apsvartę tą dalyką, «nureferenduotų» patįs, — kas daryti su Olšewskiu. Gal ir dabar klausite, kodėl mes kišamės ne į savo reikalus? Čia viešas klausimas; o iei jūs tylite ar slepiate, tai ir mums liepsite tą daryti? Mums neuždrausite nei kalbėti, nei rašyti.

Laukis užklausė, kodėl mes to nepadarėme senai jau? Ir už tai gavau negražų vardą. Norėčiau žinoti, kam priklauso gėda, jei ne jums falsifikuotiems inteligentams, ypač kada ir Laukis apie tai žinojo, ir tai jau neužsigins, nes jo laiškas, rašytas rugsėjo 6, 1910, rodo. «Kad Olšewskis spaudė TMD. knygas antru ar kelintu kartu, tai aš žinau. Jam gi už pirmą spaudą draugija mokėjo pinigais, bet ar jam leido spausdintis jos išleistas knygutės, to aš tikrai negaliu pasakyti, greičiau ne». Jei Laukis žinojo, kad «greičiau ne», tai kodėl nepasiskubino «greičiau» socialistų iširti tą dalyką, kam slėpė? Čia pasirodo, kad Laukis žinojo tuo laiku, kada ir socialistai žinojo. Faktų neturėjote? Reikėjo paklausti Damijonaičio bei Paltanavičiaus, jie būtų suteikę. Jūs mastėte sau: lai sau «spausdina», by tik povaliai...

Kiti mano faktai patįs per save kalba.

Dabar pažiūrėkite į savo žodžius ir į žodžius kitų ir pasakytė, ar Žagaras meluoja, ar daro gėdą inteligentams, kurių mes neturime? Pažiūrėkite ar toksai Laukis ir tuometinė TMD. valdyba neslėpė Olšewskio darbelių? Kokio vardo dabar jūs esate verti! Sakykite! Olšewskis spausdino, tad jis peržengė doros principus, bet jūs žinodami apie tai ir tylėjote, reiškia žvigiškai praskaltote! Nuodėmė papildyta, bet gintiesi jos — reiškia didinti ją. Kas gali dabar užtikrinti, kad Olšewskis neskriaudžia ir tų pavienių rašėjų, kurie pasiliko tiesas savo išleidimų? Kas gali užtikrinti, kad toksai Laukis, Paltanavičia, Damijonaitis ir kiti ko-nors daugiau neslepia?

Bet ne tame dalykas. Kiekvienas iš mūsų turi savo klaidas; bet gintiesi jų, jei kas jų pastebi, reiškia nustoti vardo inteligento, kaip kad ir Širvydas nėra vertas to vardo. Pastarasis «V.L.» N19 peržvalgoj pastebėjo «nepaprastai prakilnų atsitikimą» Jurgio Lapino iš Tilžės, kada šis atšaukė savo neteisingas žinias, šmeižiančias ir nužeminančias Joną Vanagaitį. Žinoma, nieks tam neprieštoraus, kad tai neprakilnus apsiereiškimas, bet jau tik ne Širvydui apie tai spręsti, kada jis nuo savęs, gale to pastebėjimo, prideda: «Pavyzdys mūsų plaukaroviams, kurie viens kitą įžeidė, amžinai nebemoka pasirodyti vyrais ir susitaikinti!» Pamename

labai gerai, kaip Širvydas gynėsi ir aiškinosi per «Lietuvos» skiltis, kad Šukys, primestamas jam kaltę spausdinimo TMD. knygučių be jos žinias, būk melavo ir išvadino negražiais žodžiais. Tad kodėl gi Širvydas neatšaukia tų žodžių ir nepasiteisina prieš Šukį ir visuomenę? Ypač kada ir Jurgelionis, užstodamas už Širvydą, labai negražiai atsiliepė apie Šukį, «kam pastarasis vartoja slaptvardį, jei ką nori «įkastį». Žinoma, už vartojimą slaptvardžio Šukys vertas papeikimo, nes tokliuose atsitikimuose vartojasi sava pavardė ir stojama į atvirą kovą. Bet juk Širvydas prisipažino prie kaltės. Tad kodėl gi neapsireiškia «jumis» nepapratai prakilnus atsitikimas? Kodėl gi neatkreipiate mažiausios atydos ant savęs?

Jei jūs taip elgiatės, tad jūs visuomenės akyse esate parsidavę liasis savo proto ir sąžinės tokiems Olsėvskiams, Paukščiams ir kitiems! Ir jūs drįstate mokytį demokratizmo savo artimą, tą «broli-lietuvių»? Ar toli nužengė dvasiškija, panašiais keliais eidama! Ji žlugsta Čenstachovoj ir kitose «stebūklingose» vietose; ji žlugsta purvyne. Ir mes žlugsim, jei taip žiūrėsime į abelną dalykų stovį. «Ir tai bėda ir tai gėda» tiems, kurie nori užverti lūpas, teisybę kalbančias! Per nurodinimą kitų klaidų ir savo talsant, tik ir gali apsireikšti mūsų tobulumas, inteligentiškumas ir kilti dvasia. Gera! žinome, jog prisipažinti prie savo kaltės yra sunkiau negu kitą apkaltinti. Tad ir stengkimės pirma griežtis už sunknesnio dalyko, o jau lengvesnįjį patįs per save įvyks. Šiame atvėjyje mokslo nereikia, — vien tik drąsos.

Užbaigiant sakau, kad man nerūpi nei «drumsti vandenį», nei kas kitas; man rūpi vien tik tas, kas ir kiekvienam turėtų rūpėti — žengti prie teisybės.

A. Žagaras.

ŠIS BEI TAS.

Kritikos ruožai.

«Liet. Žiniose» tilpo straipsnelis, nurodantis daug teisybės kritikos srityje. O kadangi pas mus amerikiečius lietuvių polemika—kritika dar labai primityviška, todėl, manau, naudinga bus, kad iš to straipsnelio cituosis keliatą minčių. Turiu omenyje dar ir tat, kad mūsų «tautiški demokratai» savotiškai supranta kritikos būdą, ypač su socialistais. Tat ir cituoju:

«Vieį žinome, kad žmogus doras, — kokių pažiūrų jis nebutų — ar tai ginčydamas, ar kovodamas su savo idėjinio priešu, nekuomet nesigriebs jokių nedorų įrankių jo apgalėmui. Prie nedoriausių, barbariškiausių įrankių, priguli melas, šmeižimas. Ta elementariska etikos taisyklė yra bendra visiems kultūriškiems žmonėms. Ir jos visi dori žmonės stengiasi prisilaikyti. Su savo idėjiniais priešais jie kovoja kritika ir pajuokimu—išrodymu jų pažiūrų klaidingumo.

Bet esama ir tokių žmonių, ką su savo idėjiniais priešais kovoja vien tik nedorais įrankiais. Tai daro, beabejo tik tie, ką netiki kultūriškoj kovoj nuveiksą savo priešus. Jų «idėjos», dažniausiai grynai ypatiška ar luomiška egoistiška, — neišlaiko jokios kritikos. Pertai negali turėti pasisekimo plačoj visuomenėj — liaudyje. O juk žmogus skęstąs, kaip sako, ir už britvos griebiasi. Na, tai ir jie apginiui savo pazicijų, griebiasi šmeižimo savo priešų, t.y. vartoja melą, kad tuomi sukompromitavus juos liaudies akjse.

Sakysim taip. Užgimė kokia—nors didi, prakilni idėja.

Jos pasekėjai susitelkė į draugiją—organizaciją. Su laiku nedori žmonės įsikverbė į tą organizaciją, kad išnaudojus ją savo tikslams. Leiskim: jiems antgalo pasisekė visą tą organizaciją pavergti sau — paimti į savo rankas valdžią. Kad užtikrinus savo viešpatavimą ant visados, sauvališkai tam tikrus įstatymus rašo, narių protestus užgnaužia, slopina.

Ta prakilni idėja, kuri gulė pamatan, įsteigiant tą organizaciją, jiems esti tik širma pridengimui jų egoistiškų siekių. Imkim dabar kokį—nors žmogų, pilnai išpažįstantį tą prakilnią idėją, tikintį į ją, pripažįstantį taipgi reikalingumą organizacijos jos pasekėjams. Sakysim, tas žmogus mato, kad dabartinė organizacija yra rankose nedorų, blogų žmonių; kad ji sutvarkyta netikusiai, kad joje viešpatauja tie, kuriems rūpi ne idėja, ne jos gerbimas, bet savo luomos egoistiški reikalai. Na, ir toks dalykų stovis, aišku kiekvienam, kenkia pačiai tai idėjai. Nes juk tie, ką turi savo rankose tos organizacijos vairą, tą idėją darto, netikusiai aiškina, kad tiktai žmonės nematytų jos tikroje šviesoje.

Kyla dabar klausimas, ką turi daryti tas žmogus, ką mato ir supranta visa tai?

Rodosi, kelių atsakymų buti negali. Jei jis ištikro tiki į tą prakilnią idėją, jei nori, kad ji amžinai žibėtų vis tokia skaisai, kokia ji ištikro yra, tai butinai turi stengtis pašalinti iš tos organizacijos visa tai, kas joje yra netikusio. Padėkim dabar, tas žmogus agituoja, aiškina žmonėms—nariams, kad tą organizaciją reikia taip sutvarkyti, idant ji ištikro tarnautų jos nariams, bet nevirstų įrankiu jų išnaudojimui.

Bet juk tie, ką išnaudoja tą idėją savo tikslams, kovos prieš taip jiems priešingą agitaciją! Jie stengsis tą žmogų apšmeižti, sukompromituoti kitų žmonių tarpe, šaukdami, kad tai netikėlis, kad jis griauja organizaciją, yra net mirtiną gu pačios idėjos priešū!

Sakysim dabar, ar tą žmogų teisingai apšaukia netikėliu, pačios organizacijos ardytoju?

Rodosi aišku, kad jie čia skelbia ne tiesą, bet pikčiausį melą, kad, gelbėdami savo kailį, griebiasi demagogijos, siundymo tamsių žmonių ant tų, kurie tiems žmonėms gero trokšta.

Lygiai bus begėdiškas melas, jei tie žmonių skriaudėjai įtars organizacijos griovimą, kovą su idėja tiems, ką kovoja su jais vien tik ant ekonomiškos ar politiškos pagrindos. Kad nuveikti savo ypatišką priešą, tokie žmonės išnaudoja pačią idėją ir kovodami už savo reikalus, jie drįsta skelbti, buk kovoja už idėją. Tokie žmonės neleidžia plėtotis žmogaus minčiai, protui».

Dadėsiu, kad socialistai nebijo kritikos, bet stengiasi kritikos keliu prieiti prie tobulesnių gyvenimo taisyklių. Jie taip ir darys, kol liaudis neiškovos sau žmoniškų tiesų. Socialistai kovos su visokiais elementais, kurie šiokių ar tokių budu stabdys liaudies pirmąžangą.

A. Žymontas.

Socializmas yra industrinė darbininkų savyvalda. — Haywood.

Senas Vincas, R. R.

BAISI NAKTIS.

(Iš atsitikimų Rusijoje).

(Tasa)

— Ak, sūnau!... Geriaus pasilik namie...

— Tėve, gėda man būtų sėdėti rankas susidėjus, kuomet žus mano draugai ant kovos lauko: jie šauks pagelbos, o aš... aš negirdėsiu jų šauksmo!... Ne! Tą negaliu padaryti!...

— Paklausk mane, sūnau!...

— Tėve mielas! Man vienas ir tas pats likimas: jeigu aš išėsiu mokslus, tapsiu kokių viršininku cara-bernu, tuomet aš turėsiu apsilenkti su teisybe, skriausti, o kartais ir žudyti tuos pačius darbininkus savo brolius, o gal ir tave, tėve, prisieitų žudyti— kas dabar tankiai atsitinka. Tai daryti, aš negaliu!... Geriaus žūti kovoje, ne likti žmogžudžiu ir pardavinėti sąžinę už skambantį ritinuką sidabro. Aš to nenoriu!

Likęs prie jūsų, aš negalėsiu būti be skaitymo, o tas užginta. Caro bernai neduos mums ramumo: darys kratas, persekios mus. O radę ką—nors užginto— pasodys mane į kalėjimą ir aš ten žūsiu nieko gero nenuveikęs darbininkų luomos naudai...

— Ak!... Sūnau mano, sūnau!...

— Neverk, tėveli, nes ašaros nieko negelbės. Geriaus būk drąsus ir kovok drauge su mumis.

Jonelis paėmė tėvo ranką, dručiai, dručiai ją suspaudė ir prikišo savo lūpas prie jos. Tėvas pakėlė galvą, apkabino Jonelio liesą liemenį ir dručiai prispaudė jį prie kietos savo krutinės. Saulė išlindo iš tarpo rusvų debesų, apšvietė kambarį ir vėl staiga pranyko. Kambaryje pradėjo darytis tamsiau. Tėvas pabučiavo sūnaus kaktą, pažėlė nuleido savo drebančias rankas ir prikimysiu liudnu balsu tarė:

— Daryk sūnau, kaip tau geriaus patinka. O kada manai išvažiuoti?

— Laukiu savo draugų, jie žadėjo būti šiandien čion, jeigu jie bus prisirengę, tai greitai išvažiuosime.— Męs tarėmės važiuoti penki kartu, todėl tau, tėveli, nereikės nė gaisuoti, nes aš važiuosiu su jais.

— Na, tai lik sveikas, sūnau. Eik prigulti— nesivarink taip daug.

— Ačiū už viską. Nesirūpink, tėveli!

* * *

Rytas. Motina dėlioja daiktus į skrynute ir retkarčiais gailiai verkia. Tėvas, sėdėdamas šale sūnaus ant suolo, kuris apsiaustas lapotomis obelies šakomis— kaž-ką tyliai, bet karštai kalbasi. Sesutės riša ryšius ir deda į vieną ryšulį; vyresnėji sesutė atnešė priskynus kvėpiančių gėlių bukieta ir duodama Joneliui tarė:

— Priimk šitas mano gėles broli, kaipo meilę tavo sesutės.

— Ačiū, sesute, gal paskutinį kartą aš aplankiau jus! — ir apkabinęs pabučiavo jos veidą.

Sesulės akutės pasriuvo ašaromis ir ji, kavodama savo veidą, priglaudė galvą prie brolio krutinės. Jonelis, glostydamas jos plaukus, ramino ją, ji kampu skepetaitės nusišluostė ašaras ir pakilus nubėgo.

Ant kiemo pasirodė ilgas vežimas, kuriame sėdėjo keturi studentai. Du tamsiai širmi arkliai trypia kojomis, karmo ausimis ir bailiai dairosi— tarsi nekantraiai kaž-ko laukia.

Jonelis išėjo pirmas, paskui visi namiškiai, sukrovė paruoštus daiktus vežiman; Jonelis nusiėmęs kepurę, pirmiausia padavė ranką tėvui, motinai ir sesutėms. Visų ašaros riedėjo per veidus. Jie verkė... Jonelis drąsiai įlipė į vežimą, visi pakėlė kepurės. Vežėjo botagas supykėjo, arkliai pritūpė, atsistojo ant užpakalinių kojų, naitai sudundėjo ir iš studentų krūtinų išsiveržė liudnas dainos aidas, kurį atkartoję netoli žaliuojantis alksnynas:

«Daug žuvo mus brolių už laisvę kovoj!»

Su priešu teisybės piktuoju.

Dėl meilės ir labo žmonijos visos,

Jie ėjo keliu kruvinuoju.

Kalėjimuos kentėj ir žuvo daugums,

Ir teismą neteisų jiems darė,

Ir budelių šūdžių, beširdžių nuožmums,

Į pančius kasdieną juos kalė.

Dainos aidas vis ėjo silpnyn; vežimas pražuvo dulkių debesyje ir galų gale viskas išnyko. Jonelio tėviškė užstojo tylą, kuri ilgai, ilgai vlešpatavo.

* * *

Įvairių spalvų debeseliai bėga per plačią padangę, saulė retkarčiais, išleisdama pro juos savo spindulius, kurie atsimušę į miesto murus ir stogus, apšviečia ir vėl pranyksta, tarsi uždanga pakavoja už savęs artistus.

Iš tarpo aprūkusių mūrų pasirodė raudona vėliava, kurią ant ilgo koto laikė jaunas liesas jaunikaitis studentiškais rūbais. Vėliava pradėjo plevėsuoti ir pasigirdo nedrąsus «Marselietės» balsai.

Kitam šone milžiniškos rinkos, pasirodė toks pat reginys. Gatvės užsikimšo žmonėmis ir netrukus užaugo didžiausia minia, kuri triukšmingai sekė paskui plevėsuojančią vėliavą. Vėliavos prisiartinio prie viena antros, susisiubavo, išsiplėtė orė, tarsi sveikindamos tą minią, kuri susiliejo kaip upė į didįjūrią, pasuko po kairės ir plevėsuodamos viena paskui antrą, ėjo pietų link.

Minia užtvenkė gatves ir rinką, kuri drąsiai ėjo paskui vėliavas, dainuodama «Marselietę». Vėliavos pasisuko į plačią gatvę. Minia pradėjo siaurintis ir tiestis, tarsi upe, kuri bepertraukos bėga ir juda.

Vėliavos sustojo. Minia grūdosi į priekį. Dainos nutilo, pakilo triukšmas ir riksmas, kurį suprasti buvo sunku; galiausia pasigirdo daugumas balsų, kurie be pertraukos kartojosi.

— Kazokai užstojo kelią!... Kazokai!...

— Atmušt kazokus! Atmušt!...

Pasigirdo šūviai... Viena vėliava išsiplėtė ore, nusidriekė ir prapuolė. Antra dar matosi, bet siubuoja, blaškosi į visas puses, kas davė suprast, jog pirmose eilėse liko kova. Šūviai kartojasi tankiau. Minioj triukšmas vėliava, tarsi žvaigždė, nusidriekė ir užgeso...

Užpakalinė minia grūdosi į priekį, prysakinė gi grįžta atgal, vieni puola, kiti mindo juos. Kazokai raiti virė minios, daro sau kelią kardais, nagaikos švilpla ore ir šūviai drumsčia tą baisų reginį... Minia pradėjo bėgti ir šaukti, drąsesniejai ginasi, bet galų gale, ir jie apeidžia kovos lauką.

Viskas nutyla. Kazokai, keikdami, kruvinomis rankomis renka dar gyvas savo aukas ir veža jas į kalėjimą...

Saulė išleido save spindulius, apšvietė tą baisų regyklą ir vėl pasislėpė už juodų debesų.

* * *

(T. B.)

J I S A I .

Antanus Varnius įsimylėjo į Aldoną Kadugiuotę ir po nekuriam laikui apsigėdė.

Kad praleisti pirmus mėnesius kur nuošaliai, niekuomi nesudrumstoj ramybėje, jaunavedžiai apsigyvno mažame miestelyje. Pirmas žingsnis, kokį jie pastatė ant savo gyvenimo kelio, pasirodė neišmintingas ir klaidingas. Pasekmės jų neaktiškių pasielgimų, pasirodė nekuriam laikui nepageidaujamos.

Antanas ir jo pati buvo apimti liudnumo. Visą mėnesį abudu vaikščiojo užsimastę, nesuprasdami kame dalykas. Antanas vogtinai žiovuja prieš savo pačią, ji gi tykai verkia. Žodžiu sakant, medaus mėnuo nebuvo persaldus.

Kokią tai dieną, kada nuobodumas davėsi pilnai pajusti, daėjo iki mažo nesupratimo.

— Sutašiai mano plaukus!— išsiveržė iš lupų užsimastęsios Aldonos.

— Gloščiau, o ne taršiau!— piktai atsakė Antanas, pagaliaus išėjo į parką piktas ant savęs ir ant visų.

Dairėsi apie save, norėdamas pamatyti ką, prieš ką galėtų išsipasakoti savo gailėstį ir nesmagumus. Nieks vienok nepasirodė. Pasiskundęs tuomet tykiai stovinčiui medžiui, pridėjo sau dvasioj, kad daugiau niekuomet neglostys pačios plaukų! Jei tas yra negeru, tad kas gali būti geresniu?...

Ilgai nelaukus tie nesupratimai praslinko ir vėl tarpe jų užstojo aiškios ir skaisčios dienos. Neilgai tas vienok traukėsi ir dangus lyg niauktiesi pradėjo... Antanas, bijodamas naujų audrų, pradėjo jįeškoti dalyko, su kurio pagelba galėtų užgerinti pačią.

— Pameni Aldona, mano prizadėjimą?— klausė prielankiu balsu Antanas.

— Primink man.

— Tu norėjai, kad važiuoti tėvus aplankyti; aš manau, kad tą galima bus atlikti trumpame laike.

Aldona nusišypsojo linksmai iš to, kad jos vyras rupinasi apie ją su tikslu įtikti savo pačią. Ji prisiartinio prie jo ir pabučiavo.

— Ar žinai ką, aš jaučiu, kad tave ištikrųjų myliu!— šypsodamosi tarė Aldona.

— Argi tu galėjai abėjoti kada—nors savo meilėje?

— Man lyg nepaprastai išrodo tas zenybinis gyvenimas.

Antanas vis jautė save neramiu, matydamas netokį šeimynišką gyvenimą, kokis turėtų būti. Jis norėjo atrasti tą siulo galą, kuris vėda prie visokių nesupratimų kamuolio, o nesutikimai vėl pradėjo augti; širdis Antano vėl prisipildė nekantrumu, kuris vargino jo gyvenimą, ir nė vienas iš jų neatrado išėjimo iš to netikusio padėjimo. By mažmožis, by kas— stojosi priežasčia naujų nesupratimų, užeidavo dienos, kurių praleisdavo tik barniais ir abipusiškais apkaltinimais. Ginčams galo nebudavo.

Kokią tai dieną Antanui užėjo į mintį, kad reikia permaintyti gyvenimo sąlygos, nes tos, kuriose gyvena dabar

yra negalimos.

— Ar žinai ką?— užminė Antanas pačią— persikelsime iš čion... Čion perdaug ramu— toks vienodumas kenksmingai veikia ant nervų ir abelnai ant sveikatos. Galima bus apsigyventi kur arčiau pažįstamų, tuomet bus linksčiau ir maloniau...

— Kodėl ne, aš pati to karštai trokštu— iškarto sutiko Aldona.

Abu nepamena apie tai, kaip keliatas mėnesių atgal, mąstė apie «ramų apsigyvenimą», kur jie vieni patįs gyvens, kad pajusti «tikros laimės» smagumą. Jiems ilgai nereikėjo mąstyti. Užmanymas vienoj valandoj tpo priimtas.

Apsigyvenimą susitaisė kitur ir tame laike pasirinkimas vietos nepasirodė laimingas. Ir vėl nuobodumas nesupratimus gimdė; Antanas, budamas nuolatos užimtas darbais, nesusėpėjo atrasti laiko, kad galima būtų kuom—nors išsklaidyti jos liudnastį ir nerimavimą. Vienok pamainytos sąlygos, naujos aplinkybės, susidurimai, turėjo tam ir gerą pusę abiemis. Žingeidu buvo pažinti šį—tą. Bet... Bet su laiku žingedumas tapo užmaldytas, o kasdieninis gyvenimas, paliusutas nuo stipresnių įspudžių— pradėjo vėl erzinti silpną nervus ir į liudnastį stumti.

Dabar barniai ir ginčai buvo kone kasdieniniu apsireiškimu. Nebuvo tokio, kuris nurodytų jiems tikrą ir teisingą gyvenimo kelią. Antanas, kad ir buvo daugiau patyręs taktiškesnio gyvenimo, bet toli gražu, kad jis galėtų prie santaikos privesti. Jis troško toj tvankioj atmosferoj. Aldona patikėjo savo liudnas mintis ir rupesčius savo kantriam popieriui— jau turėjo prirašyta storą sąsiuavą, o visi puslapiai buvo aplaistyti sidabrinėmis ašaromis. Ji nežinojo prie ko kreiptiesi su patarimais ar pagelba; tėvai gyveno kitame mieste kaip ir visi jos pažįstami.

Ir taip diena iš dienos padėjimasėjo blogyn. Pagalios vieną dieną susierzinimas daėjo iki augščiausio laipsnio. Antanas norėjo užbaigti tuos visus nesutikimus ir barnius, suvedus ant gero, bet Aldona nenorėjo girdėti apie tai. Sėdėjo apimta nerimasčio, ji mąstė apie savo ateities likimą. Antanas padarė klaidą, kad vietoj nusilenkti prieš menkesnį ir mažiau praktiškesnį— pradėjo teisintiesi. Aldona tą suprato, kaip mažai užjaučiantį apsireiškimą josios ypatai. Ji jautėsi labai nesmagiai. Ir kada Antanas norėjo dar ką saukti, ji pertraukė jo kalbą:

— Kodėl man taip nelinksma, aš pati nežinau.

— Sujieškok kokį—nors tikslą savo gyvenime,— atsiliepė Antanas,— pradėk ką—nors veikti, o pajusi, kad visai kitokis gyvenimas stovi prieš tave.

— Tad kas man daryti?

— Interesuokis tuom, kas tave daugiausiai apeina.

— Aš noriu lankyti konservatoriją, tu žinai— visi sako, kad aš turiu puikų balsą.

— Aš labai linksmai jaučiuosi, matydamas tave ant scenos pagrindų; kaip man molonu girdėti, kada matau kokius nors siekius savo artimiausio draugo.

Štai jiems besikalbant įeina Antano artimas draugas, K.

Bandžius ir J. Šepety. Jie visi kalbėjo apie įvairius atsitikimus pasaulyj, apie lietuvius— laikas gana linksmi bėgo.

— Ar žinai ką,— kalbėjo Juozas,— šiandien gavau žinią, kad viena lietuvišką šeimyna iširo. Ir tai žymi ir gana pavyzdinga šeimyna!

— Kas per stebuklas?... Šimtai, tukstančiai persiskiria. Štai ir męs su Antanu manome skirtiesi,— šypsodamosi atsiliepė Aldona.

— Tai ne tame dalykas. Sykį prisizadėjote buti draugais ant visados, tad ir likite jais. Aš nepripažįstu persiskyrimo— kalbėjo Kazys.

— O jei negalima sugyventi, pobudžiai nesusitaiko, pažiūros ne vienodos, tad kas tenka daryti?— atsiliepė Aldona.

— Niekas nelieka, kaip tik paduoti rankas ir stengtiesi vienas prie kito prisitaikinti, studijuoti viens kitą,— atsiliepė Antanas.

Ilgai nelaukus, svečiai pasikalbėję, pasijuokė ir išėjo namon. Aldona nuėjo miegoti, nes jau buvo vėlus laikas.

Antanas pasiliko vienas, ir kada jis sėdėjo už stalo, jam prisiminė vienas draugas, kuris sutiko mirtį nuo nežinomos rankos. Jis buvo Antanui artimiausiu iš visų draugu. Jis buvo vedęs ir kuomet sutikdavo Antaną, jis prikalbinėdavo, kad ir jis apsivestų. Nėra, girdi, laimingesnio gyvenimo, kaip vedusių, vien tik saugokis, taip vadinamų «draugų», kurie tik ir stengiasi kuom—nors užkenkti šeimyniškam gyvenimui.

Ir taip jis žuvo nuo nežinomos žmogžudžio rankos. Jis nė nežinojo, kad tas žmogžudys gal taipgi mylėjo jo pačią, ir negalėdamas apvaldyti savo silpnumo, pasiryžo nužudyti savo artimą.

Antanas gerai atminė jo kruviną lavoną, balta kraiste pridengtą. Jo žmona tykiai ir gailėstingiai verke, priklauspus ant vieno kelies prieš savo mylimiausį. Antanas negalėjo žiurėti į tą paveikslą ir išėjo pilnas širdies skausmo. O jos graudingi žodžiai taip ir skambėjo: jis mane mylėjo, jis...

Antanas lyg iš miego pabudęs, atsikėlė ir pradėjo vaikščioti po kambarį, mąstydamas apie buvusį jų laimingą gyvenimą ir apie dabartinę jos niekam nežinomą būvą. Jis norėjo ją sutikti ir užklausti, kaip jie galėjo sutaisyti taip gyvenimą, kad buti laimingais. Jis įėjo į Aldonos miegamą kambarį. Ji miegojo. Jos palaidi ir ilgi plaukai apdengė padušką ir jos pusę veido. Gėlių bukietas, padėtas šale jos, skleidė aromatišką kvapą. Jis ilgai žiurėjo į jos gražų veidą ir gal dar ilgiau būtų žiurėjęs, bet jau atėjo ryto laikas, kuris kvietė darban. Jis išėjo visai nemiegojęs.

Skardus varpelio balsas prikėlė Aldoną. Kada ji atidarė duris, pamatė priešais gerai pažįstamą Agotą Sliuzienę. Jos susėdo ir po trumpai valandėlei tylėjimo, Agota užklauso:

— Kaip jusų šeimyniškas gyvenimas?

— Gal kiek geriau, bet... ar žinai ką?— mano galvoj vis lando mintįs, ar nebutų geriau, jei męs persiskirtume!...

— Kodėl?

— Jei netaip yra, kaip aš noriu, tai geriau nieko.

— Atmink, kad persiskyrusių gyvenimas taipgi niekam

netikęs: aš tą esu patyrus ant savęs. Ir pas mane buvo da neišlavintas budas. Ir ką aš atsiekiu tuomi? Štai dabar vieny—viens, pavargus, išblyškus, širdis liudnasčio pilna; man no gyvenimas kaip ir apmiręs. Gamta suteikė man gyvenimą, bet aš nemokėjau jo sunaudoti. Gamta graži, pilna visokių linksmybių, ji maloniai šypsodamosi į mus visus, lygiai glamonėja ir gaivina. Buvo proga naudotis tuomi, bet...

Agota nedabaigė sakyti, kaip pradėjo graudžiai verkti. Jos balsas pilnas skausmo ir ašaros riedėjo per jos sudžiuvusį veidą. Aldona prisitartino prie jos, apsikabino ir graudingų balsu pratarė:

— Pamiršk tą, kas praėjo, o pradėk iš naujo gyventi; nepersistatyk sau taip viską iš blogos pusės.

Agota nekartą sakė, kad geriau jau negalės buti, nes tasai, kurį ji mylėjo, t. y. savo buvusį vyrą, Vincą Sliuzą—žiuri į ją kaip į iš vėžių iškrypusią moteriškę, kaip nevertą pagodonės ir meilės. Ji tą gerai suprato ir tas jai buvo skaudžiu, bet pataisyti jau nemokėjo.

— Taip, nesirupink,— atsiliepė Agota,— o kur mano gyvenimas? Metai bėga kaip vanduo; jau ir raukšlės ant veido pasirodė ir sveikata silpsta. Buvo laikas, kada, berods, linksminausi ir laiminga buvau, kodėl taip trumpos valandos buvo? Tuomet jauna, graži buvau. Mane visi godojo ir man visi sakė, kad aš išmintinga, taktiška ir pavyzdinga moteris buvau, kad ir skaityt, rašyt gerai mokėjau. Vienas, kitas ir trečias man komententus bėrė kaip iš aruodo, o aš čiaupiausi, lyginai tas mažas vaikas, pieno privalgęs. Teatruose, nesuprasdavau kas buvo perstatoma, jie man aiškino. Mano vyras nieko nesakydavo, kad ir vėlai pargrįždavau. Aš jaučiau, kad tas jam nepatikdavo, jį skaudino, bet mau tas neapeidavo. Aš tuomet persistatydavau, kad tai buvo ideališkos ypotos, su kuriomis aš draugavau, kad tos ypotos vertos pagodonės ir pagarbos. O pasirodė, kad viekas buvo veikiami su kitokiu tikslu. Aš apsvyliuau. Bet jau pervėlu buvo, jie mane įklampino į tokį purvyną. Jų ir dabar da negaliu ant sausumos išieiti. Daugelį kartų man buvo sakyta, kad meilė turi buti laisva ir niekuomi nevartama: šiandien nepatinka man gyventi su vienu, ryt galiu apsivesti su kitu. Kas ir buvo praktikuojama tarp mano pažįtamų: kitos net po tris ir daugiau sykių persiskyrė ir su kitais apsivedė. Čia tai ir pasirodė pilniausias ištvirkimas, kuris ir mane prarijo. Jau negalima duoti ideališko bei pavydingo gyvenimo, pragyvenus eiles vyrų bei moterų. Da bjauriau išrodo, kada pamatai, jog pirma gyvendavo su motuom tų dukterų, su kuriom vėliau susigyveno

— Ką kalbi?— lyg iš miego užklauso Aldona.

— Kalbu tą, kas ant manęs šiandien guli, ką seniai norėjau kam pasakyti, ką aš dabar suprantu, o pirma nesupratau,— atsakė Agota.

— Tai kągi tu dabar supranti?

— Suprantu tą, kad tie, kurie išrodė dorais, mandgiais, pilni artimo meilės, stojosi viluvingaie, paskendę nedorybėj ir veidmainystėj. Kad tą pilnai suprasti, reikia pat gyventi bei patirti. Da tu esi jauna, da nesupranti, kas

tai yra prigavystė ir išnaudojimas. Paimk štai vieną pavyzdį ir įsigilink į jį, o jų šimtus rasi. Štai jisai: kada aš susipažinau su nekoku tai dzuku, kuris buvo protingas ir vikrus vyras, jis neva įsimylėjo į mane. Jis man aiškino apie gamtą, apie dangiškus kunus ir abelnai apie tą, ko jis pats daug nežinojo. Ir jau buvo įkalbėjęs man tokius niekus, jog kada aš su juo vaikščiojau po parkus, man išrodė, kad aš kalbu su medžiais, su žydinčioms kvietkoms, su mažyčiais vabalėliais ir musiukėmis, nes jie taipgi gyvi. Nesykį mažėčiau sau: kodėlgi mano vyras nėra toks mokytas, kaip kad dzukas? Mano vyras išrodė netaip apsitaisęs ir iš darbo kada pareidavo— išrodydavo suodinas ir murzinas. Man taipgi įlindo galvon mintis, ar negeriau būtų jei aš pameščiau savo vyrą. Bet kas iš to išėjo? Aš... apsiyviau.

Agotos akjse pasirodė ašaros. Aldona sėdėjo taip užsimąščius, jog nepastebėjo, kaip Agota prisiratino prie jos ir pabučiavo. Jos abi ilgai tylėjo, nepratarčamos nie vieno žodžio viena kitai. Agota nenorėjo ilgiau tylėti, ir jausdama, jog turi prie savęs atvirą draugę, pradėjo vėl kalbėti:

— Ar žinai ką Aldona— aš niekam nesakiau, kad aš noriu pasikalbėti su savo vyru ir atgaivinti mūsų santykius, kuriuos mes pirmiau turėjome. Aš bučiau laiminga. Bet man išrodo, kad jis jau yra neprieinamas. Mano netaktiški pasielgimai skaudžiai užgavo jo jausmus ant tiek, jog jis dabar, man rodos, nenori nė girdėti apie mane.

— Kodėl tu man apie tai pirmiau nesakiai?— atsiliepė Aldona,— aš bučiau priminus jam, kad ir išto. O gal jis ir sutiks.

— Daryk, kaip tau geriau išrodo, aš be spėkų tame dalyke.

Jom besikalbant įėjo Kazys Bandžius, dar jaunas mokslo vaikinąs. Jis atsisėdo ant kreslės, stovinėčios šale Agotos ir užklausė:

— Ar Antanas dar neparėjo?

— Jis tuoj bus,— atsakė Aldona.

— Ar žinote, kad aš sutikau tą moteriškę, kurios vyras sutiko mirtį nuo žmogžudžio rankos!— drebančiu balsu kalbėjo Kazys; aš ją pažinojau labai gerai. O kaip ji atsimainius: visa pageltus ir išrodo ant džiovininkės. Bet kodėl aš jaučiu ką prie jos... Man išrodo, kad aš ir pirma ją mylėjau.

— Bet ji nemylėjo tavęs!— smarkiai atkirto Agota.

— Taip kaip tu savo vyrą,— piktai pasergėjo Kazys.

— Meluoji! Aš savo vyrą myliu...

— Nesipykite!— pertraukė jų kalbą Aldona.— Juk jus dabar abu laisvi. Ir mano nuomone, kad apsiavedimas, tai kapai meilės. Ir reikia visuomet laikyti vyrą baimėj pametimo to, ką jis turi.

— Gali but, bet štai pažiūrėkite į ją, Veroniką: kada jos vyras zuvo, ji kaip pabludus vaikščioja. Ir kodėl ji pasiliko? Kodėl ji gyvena, jei jį taip labai mylėjo! Ji pasiliko ir gyvens... Kas žino, galbut, kad jos smegenyse, persunkusiose dar atsiminimais apie žuvusį, pamažu jau juda mintis, kuriam atsiduoti ir su kuom amžinai susirišti, bet

kaip ten nebutų, man tas išrodo atstumiančiu, netikusiu dalyku... Ir kodėl gyvena ta moteris? Vienok aš prisipažįstu, jog jos mirties aš nepakelčiau...

Netikėtai įėjo Antanas su Veronika ir jis įsispyrusiai žiūrėjo Kaziu į akis. Jis pradėjo vaikščioti po kambarį ir, rodosi norėjo atkreipt ant savęs keno atydą

— Tau ko reikia nuo manęs!— užklausė jo Kazys ir atydžiai pažiūrėjo į jo rankas, kurias turėjo susikišęs į kišenių.

— Taip!— jis atsakė.

Ir pradėjo kalbėti apie visokius mažmožius, nežinodamas, kaip prieiti prie dalyko. Ant galo Kazys pertraukė jo kalbą ir paprašė, kad jis kalbėtų apie tai, ką nori pasakyti.

— Ką mes darysime su šia motere? Juk jau bus kelias dienas kaip ji nevalgys.

Kazys nieko neatsakė; jis prisiartinio prie Veronikos ir aštriai užklausė:

— Kodėl tu gyveni?

— Veronika pakėlė akis, pažiūrėjo į Kazį, nejudama kaip išpuolė iš jos rankų rišinėlis, ir drebančiu balsu prakalbėjo:

— Aš laikiu, kada jis sugrįžs...

Kada Kazys pakėlė ryšulį, jis pastebėjo tik—ką padirbtus kudikiui marškinėlius.

Tuomet tik suprato Kazys, kodėl ji sakė, jog „laukia kada jis sugrįžs“...

Veronika pradėjo verksti, užsidengus veidą tais mažais marškinėliais, iškirptais iš mirusio marškininių.

Kazys tuoj persimainė ir jam pasirodė, kad jis visai nejaučia tos meilės, kokią jis pirma turėjo. Jis matė prieš save gimdytoją naujos gentkartės, pergalinčios mirtį slapto gyvenimo ir meilės.

Antanas ir Aldona visą laiką sėdėjo ir nė žodžio nepratarė. Bet po nekuriu laikui Aldona pranešė Veronikai, kad ji čia gali apsigyventi.

Svetimi išvaikščiojo. Po nekuriu laikui Aldona Varvienė išvažiavo pas tėvus.

Antanas pasiliko vienas... Jis jautėsi ramus ir laimingas. Veroniką godojo kaip savo seserį ir niekuomet jis negirdėjo nuo jos, kad ji nors sykį būtų prisitarus, jog vyrai yra sutverti tam, kad juos išnaudoti.

Sykį pagrįžęs nuo darbo, Antanas išgirdo kudikio šauksmą. Ant lovos gulėjo Veronika, išbalus ir apsilpnėjęs, bet linksma ir laiminga.

— Tai jis sugrįžo, tai jis! Mano mažytis, mylimas kudikėlis!— ji verkdamo ir juokdamosi šnibzdėjo.

Antanas prisiartinio prie jos ir norėjo išreikšti jai savo jausmus, kurie pripildė jo sielą, bet negalėjo to padaryti. Jis atnešė jai bukietą kvietkų, kurį rado Aldonos kambaryje ir statydamas šale jos tarė:

— Dabar suprantu, kame apsiereiškia tikra meilė ir nuo ko priklauso šeimyniška laimė.

Veronika pažiūrėjo į jį linksmu žvilgiu ir kuomet, ji

pastebėjo jo linksmą veidą, ji rodydama ant kudio prakal-
dėjo:

— Žiurėk! Jis sugrįžo... Jis...

A. Žagaras.

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės po-
pieros, neperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas

Žinios turi būt teisingos, paduotos teip, kaip atsitiko, be ilgų
privadžiojimų ir pamokinių. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados
bus patalpinios.

DUQUESNE, Pa. Apsilankius mūsų miestelį drg. K. Šestokui, LSS. 100 kuopos draugai, pasinaudodami iš progos, surenkė prakalbas. Pasiklausyti susirinko pusėtinai burelis žmonių. Visi buvo užganėdinti, drg. Šestokas rimtai ir nuosekliai išaiškino socializimą, kaip vienatinį ir tikriausią darbininkų luomos išganytoją.

Kadangi laiko dar buvo, tai drg. Šestokas apsiėmė prakalbėti apie moterų klausimą. Nurodinėjo, kad moters yra pavergtos, netik nuo valdžios, kapitalistų ir kunigų, bet ir nuo savo vyrų šeiminis kame gyvenime. Nes esą parėjęs vyras girtas negana, kad sudaužo bliudus, puodus ir rakandus, bet ant galo ir nieko nekaltą pačią pradeda spardyti ir kurgi ta vargšė, budama fiziškai silpnesnė, gali pasidėti? Turi vilkti tą pančių jungą.

Bet kodėlgi tyli? Socialistai kovoja už visų laisvę ir geresnį gyvenimą, taigi ir už moteris, todėl ragino nebijoti socialistų, bet dirbti su jais išvien, o tada visokios verguvės išnyks. Ir laisvę bus visiems, neskiriant nė luomų (tada jų nebus), nė lyties.

Uzdengimui lėšų, liko surinkta \$5 55. Aukavo nemažiau 25c. šios ypatos: P. Šestokas, S. Balčiūnas ir P. Alraitis— 50c; A. Vaišnora 30c; A. Urbonienė, M. Prutka, L. Rinkunas, J. Limaburda, K. Savickas, A. Jonaitis, K. Sidieka, M. Kvederaitis ir K. Gudavičia— po 25c.

Prie kuopos prisirašė 3 nauji draugai.

S. Balčiūnas.

ROCKFORD, Ill. Čionais nekurie lietuviai labai nori turėti savo bažnytėlę ir matyt, kad jų pageidavimas išsipildys, nes bažnyčia jau pradėta. Mat vietinis vyskupas Waldun's mielaširdingas ir matydamas jų troškimą, nupirko plečių už \$3100, taipgi ir kitas lėšas žada apdengti, nes parapijos pinigų visai mažai, vos apie \$600. Vyskupas rokuoja, kad kaip tik bažnyčia bus gatava, savo pinigus trigubai atsiims.

Kaip rodos, jau netaip lengva kunigeliams apgaudinėti žmones; keliatas ypatų aukavo po kelis dolerius, bet daugelis sako: kada norėsiu nueiti bažnyčion, juk vistiek turėsiu užsimokėti dešimtuką, tai kam dar man ją savo lėšomis statyti? Ir taip jau besimeldžiant per ilgus metus, nematėme, kas vargą ir nelaimės ant mūsų užtraukia. Laikas blaiviau

žiurėti į pasaulį, kad išmokyti, kaip savo buvį apginti, nuo to sąlygų, kurios vaiko iš vietos į vietą, niekur ramumo neduodant. Šiandien aš čia, rytoj dievai žino, kur atsidursiu, kamgi turiu gamint vyskupui nuosavybę ir turtus, pats nieko nebeturėdamas...

Tiesa, kad tokių susipratusių žmonelių šitam mieste ir nedaug tėra, bet visgi jau atsiranda.

Tu gi, darbininke, pagalvok kas teisybę sako, ar kunigėlis, liepdamas paskutinį skatiką atiduoti, kad pastatyti išnaudojimo priemonę ir keliatos tukstančių vertės triobą atiduoti vyskupui, ar tas, kuris tam atspriešina dėl minėtų priežasčių?

Šiaip gi tuo tarpu rockfordiečių lietuvių gyvenime nieko ypatingo nesimato.

P a v e s i u k a s .

KENSINGTON, Ill. Kovo 25 d. š. m., šv. Vicento Dr-tės buvo parengtos prakalbos, bažnytinėje svetainėje. Komitetas prakalbų rengimo, buvo laisvų pažiūrų, taigi jie užkvietė kalbėtojus socialistus: P. Puskunigį ir J. Simašką.

Kalbėtojai, žinoma, neiškentė neišsitarę apie socializimą; tokiu budu keli, įklausę parapijonai, pradėjo kelti triukšmą. Pašaukė kun. Sarafiną ir šaukė ant kalbėtojus Simaškos, idant nustotų kalbėjęs. Ant galo pašaukė policiją ir norėjo suareštuoti, bet kalbėtojas jau buvo pabaigęs kalbėti ir publika buvo besiskirstanti. Taipgi policija nieko nematė, kas būtų blogai. (Apie tai buvo rašyta «Liet.» N13).

Balandžio 1 d. LSS. 137 kuopo, parengė tarptautiškas prakalbas. Kalbėtojai: iš lietuvių— J. Ryškus, drg. Mikolaitis ir J. Vasiliauskas. Anglai: Harman E. Diehl (buvusis 33 skyriaus kandidatas ant aldermano) ir drg. Harison. Lenkas— drg. Zalevskis.

Prakalbos nusisekė labai pasekmingai; būtų geistinis, kad 137 kuopa tankiau parengtų panašias prakalbas.

Balandžio 8 d. LSS. 137 kuopa, vėl surengė prakalbas, prie kurių prisidėjo drg. J. Simaška, atspausdamas savo lėšomis plakatus, paminėdamas, jogei «neužbaigtos švento Vicento prakalbos». Taipgi nusiuntė laišką kun. Sarafinui, iššaukdamas ant tos dienos debatuoti, bet kun. nepribuvo.

Šv. Vicento Dr-tė pamačius tokius plakatus, su pagalba kun. S., norėjo suardyti prakalbas, įsakydama svetainės savininkui, idant neįleistų į svetainę, kitaip areštuosią. Bet atėjęs laikui, komitetai paaiškino dalyką. Savininkas sutiko ir įleido. Žmonių susirinko apie 300. Kalbėjo drg. Vilimaitis ir J. Simaška. Ant galo kalbėjo anglas H. E. Diehl. Jis yra labai linksmas dalyvauti lietuvių susirinkimuose, dėl to, kad juose dalyvauja pusėtinai gražiosios lyties.

Malonu būtų, kad moteris dar skaitlingiau lankytų socialistų prakalbas, nes jų prakalbose, tankiai yra paličiama moterų klausimas.

Vyrai, eidami ant prakalbų, nepalikite savo draugų, nes jos yra lygios jums.

Užnengimui lėšų, suaukauta \$4.95. LSS. 137 kuopa nuosirdžiai ištaria širdingai ačių aukavusiems.

S — 1 a s .

SAJUNGOS REIKALAI.

Pildančiojo Komiteto Tarimas N 7.

Peržiūrėjus J.J. Nieniaus rezignaciją iš LSS. aš paduodu sekretį įnešimą:

P.K-tas per «Kovą» turi pranešti Sąjungos kuopoms, kad J.J. Nienius ant toliaus nėra Sąjungos nariu ir kad jei norėtų kada i kokią kuopą įstoti, nebūtų priimamas.

New York City 23 IV, 11. P.K-to Narys *M.M. Račiūtė*.

Aš įnešu, kad C.Sekr. pareikalautų nuo J.J. Nieniaus tų dokumentų linkui nekurių S-gos draugų negeistinių darbų (kaip kad savo laiške Nienius giriasi), dėl kurių ir Nienius esąs priverstas rezignuoti iš Sąjungos — mat kartais gali gana svarbūs dalykai atsidengti. Jeigu Nienius nepriduotų jo minimų dokumentų, tada pasirodys kaip sergantis ant smegenų, o kaip toki reikės parysinti organe, idant kuopos nepriimtų į Sąjungą.

Waterbury, Conn. ? P.K-to narys *J.S. Pruselaitis*.

Sutinku su drg. Pruselaičio įnešimu ir jeigu tiesa (kaip J.J. Nienius savo laiške mini), kad P.Sinkus rašinėja denuncijuojančius laiškus į kuopas, tai tas nėra geru darbu. Jei jau ką žinojo apie Nienius, tai drg. Sinkus faktus turėtų priduoti kuopai, kurioje Nienius priguli, arba kokiam S-gos įstalgai.

Wilmerding, Pa. 8 V. 11. „ „ *B.K. Kondratavičius*.

Reiškia: P.K-to didžiūmos nutarta pirm priėmimo rezignacijos Nieniaus, išreikalauti nuo jo dokumentai apie tūlų sąjungiečių egerus darbus.

LSS. Centro Sekretorius *Aug. Purvis*.

Philad'a, Pa. 15 V, 11.

Pildančiojo Komiteto Tarimas N 8.

P.K-tui: Nominacijos ir legitimavimo pasekmių jokiū būdu negalima «Kovos» spaustuvėje sustatyti, tad ir sugrąžinau C.Sekr. toriui. Tiesa, yra komitetų nutarimai, kad būtinai tilptų «Kovoj» ir nominacijų pasekmes, bet kad tas negalima, tai nutarimai ri likti vien tik nutarimais.

Kaip sakiau, sustatymas šių rubrikų «Kovos» spaustuvėje vieni nėra galimas. Duodant kitur statyti S-gai prekiuotų apie \$50. rduokite Susivažiavimui.

1 III. 11. «Kovos» Adm. *A. Žymontas*.

Kadangi nominacijos pasekmes Ad-ja negali apskelbti, kaip miamus buvo nutarta, tai įnešu, kad:

1) Ad-ja turi pasirūpinti apskelbti nominacijos pasekmes koks nors būdu, o 2) jei visai negalima apskelbti, tai turi pranešti r organą priežastis negalėjimo.

New York, N. Y. 23 IV, 11. P.K-to Narys *M. M. Račiūtė*.

Kadangi kaip adm-rius nurodo, tai «Kovos» spaustuvėje sustatyti negalima, o duodant kitai spaustuvei prekiuotų \$50, tad aš šu: Atidėti tą dalyką iki LSS. VI Susivažiavimo.

Waterbury, Conn. ? P.K-to narys *J.S. Pruselaitis*.

Sutinku su drg. Pruselaičio įnešimu. Ištikro VI susiv. turėte surasti būdus pagarsinimui, nes kuopos neužsiganėdina vien nešimais.

Wilmerding, Pa. 30 IV, 11. P.K-to narys *B. K. Kondratavičius*.

Reiškia, didžiūmos nutarta palikti Susiv. tą klausimą.

L.S.S. Centro Sekretorius *Aug. Purvis*.

Philad'a, Pa. 25, V, '11.

Pildančiojo Komiteto Tarimas N 9.

P.K-tui: Kadangi aš esu mokslaeivis ir man pinigai šiuomiu yra labai reikalingi; kadangi S-gos finansai stovis nepa-

velina man ją spaust prie greito atmokėjimo ir išnykus ant manęs kerštas ir išteisinus mane nuo Griniaus intrigų aš reikalauju:

Kad už mano pinigus \$250.00, kurie guli Sąjungoje nuo 1 liepos 1909m. be jokios man naudos, būtų man mokama 4% Sąjungos išleistomis knygomis atitraukus paprastą rabatą, su tiesa man tas knygas pasiskirti.

Boston, Mass. 2 III, 11.

Jūsų *F.J. Bagočius*.

Sutinkame, idant būtų mokama per metus 4% S-gos išleistomis knygomis (atitraukiant paprastą rabatą, su tiesa Bagočiui pasiskirti knygas) už pinigus, kuriuos S-ga skolinga Bagočiui.

New York, N.Y., 23 IV, 11

Waterbury, Conn. ?

Wilmerding, Pa. 30 IV. 11.

Philad'a, Pa. 25, V, '11.

LSS Centro Sekr. *Aug. Purvis*.

Pildančiojo Komiteto Tarimas N 10.

P.K-tui. Malonus Draugai:*)

Žinomas Valparaiso universiteto studentas K.Šeštokas, jau apie septyni mėnesiai, kaip išsijuosęs agituoja už socializmą. Tas labai gerai. Tik mat kas čia tokio neaiškaus: niekinta, niekinta socialistai ir socializmas «Tėvynės» kiekvienam numeryje pereitų metų, o už savaitės jau socijologas! Neturint aiškių dėmų ant tosios ypatos, nebuvo galima užbėgti tai agitacijai. Bet šiuo tarpu patirta štai kas:

1) K.Šeštokas nėra socialistu ir ne dėlei idėjos važinėja, bet kad gyventi iš geraširdžių žmonių. 2) Išbjaurėjimas žmonių, kurie dirbo ir dirba labai visuomenės. 3) Kėlimas neapykantos visuomenėje link Liet. Soc. Sąjungos. 4) Deginimas progresyviškų laikraščių ir tuomi atitraukimas žmonių nuo lavinimosi.

Visi šitie darbai nėra socialisto darbai, bet darbai primityviškojo fanatiko. Ir kadangi tie darbai yra varomi vardan socializmo ir vardan Liet. Socialistų Sąjungos, tad įnešu:

Kad Pildantysis Komitetas apskelbtų viešai per «Kovą», jog K.Šeštokas nėra įgaliotas LSS. ir su jo darbai Liet. Soc. Sąjunga nieko bendro neturi.

Tikėdamas, kad komitetas atkreips į šį pranešimą savo atyda, liekuosi, laukdamas.

Philad., Pa. 9 III. 11.

Juozas Stasiulevičius.

Aš įnešu, kad Juozo Stasiulevičiaus įnešimą negarsint organe, o tik pranešti, kad:

Ant pareikalavimo J.Stasiulevičiaus mes viešai pranešame, jog K.Šeštokas nėra įgaliotas kalbėti vardan S-gos, ir todėl už jo darbus L.S.S-ga nėra atsakomybėje.

N.Y.City 23 IV 11.

P.K-to Narys *M.M. Račiūtė*.

Įnešu, kad drg. Stasiulevičiaus įnešimą atmeti, nes nepriduota jokių dokumentų, paremiančių įnešimą (ar skundą), ant kurių pasiremiami galėtume ką-nors tarti, kas galėtų išskirti iš S-gos arba kad bent galėtume kuopoms ar rajonams uždrausti kviesti K.Šeštoką kalbėti.

Waterbury, Conn. ?

P.K-to narys *J.S. Pruselaitis*.

Apkaltinimas drg. Šeštoko už straipsnius, tilpusius «Tėvynėje» pereitų metų prieš socializmą, rodos, negali būt imama atydon, juk gali būt, kad Šeštokas tuom kart tiek tesuprato, o socialistais negema kiekvienas, o tik po pažinimo socializmo stoja socialistu. Kiti skundai drg. Stasiulevičiaus taipgi neparemti jokiais faktais, todėl: Pild. Komitetas negali pranešti viešai sąjungiečiams, kad nekviestų K.Šeštoko už kalbėtoji, nes jis savo kaštais važinėja ir ne

*) Nors P.K-to narys drg. Račiūtė buvo įnešusi, kad patį įnešimą negarsinti organe, bet kadangi kiti du P.K-to nariai priešingai balsuodami nieko nesakė linkui įnešimo netalpinimo, tad supratau, kad reikia patalpinti, todėl ir patalpinau sutrumpintoje formoje.
C.Sek. A. Purvis.

sąjungos siūstas, tad LSS. neatsako prieš visuomenę už jį.
 Wilmerding, Pa. 8 V 11. P.K-to Narys B.K. Kondratavičius.
 25 V. 11. LSS. Centro Sekr. A. Purvis.

Protokolas LSS. II-ro rajono, 10-tos konferencijos.

Konferencija atsibuvo Vasario 26 dieną, 1911 metų Philadelphia, Pa. Konferenciją atidarė rajono sekretorius F. Laurynaitis.

Į konferenciją su mandatais nuo kuopų pribuvo šie delegatai: nuo 1 kuopos, J. Stasiulevičius, A. Stanelis ir J. Juodžiukynas, nepribuvo (sulyg liudijimo mandatų) Ig. Rudminas ir J. Gaigalas; nuo 14-tos kuopos— P. Glaveckas ir A. Valinčius, nepribuvo J. Galinaitis; nuo 42-ros kuopos— A. J. Nėris ir S. P. Kulaitis. Viso pribuvo 7 delegatai, taipgi suteikta sprendžiamas balsas: rajono sek. F. Laurynaičiui ir A. Vyturiui iš Burlingtono, tokiu budu viso buvo 9 sprendžiamai balsai.

Visų pirmiausia, skaityta 9-tos konferencijos protokolas. Iš protokolo, paaiškėjo rajono išdo stovis. Sulyg protokolo, tai iki 9-tai konferencijai II-ras rajonas buvo skoloje ant \$7.95.

Organizatorius savo plačiam raporte, veik apimančiam visus rajono reikalus, nurodė priežastį neįvykusių 9-tos konferencijų, iš kurių svarbiausia buta neįvykęs prakalbų maršrutas II-ro rajono apyrbij. Tečiaus nežiurint į tai kuopos gyvuojančios veikė ant vietos, kiek tik buvo galima*). Rajono organizatoriaus ir išdininko raportus išdavė šioki:

Devintoje konferencijoje nuo baliaus likusio pelno priimta \$25.00 išduota: skola buvusiam rajono išdininkui J. Lukoševičiui—46c., S. Monkui kelionės lėšos iš Philadelphia ir atgal—\$1.00; Org. P. Griniui kelionės į 9-tą konferenciją—\$4.00.

Viso išleista, \$8.46. Atlieka, \$16.54.

Taipgi priduta kitos bilos apmokėjimui: per V. K-to narį J. Bulotą, apmokėti lėšas, padarytas V. K-to sekretoriaus drg. P. Norkaus 28c., priduta bila rajono sek. apmokėti padarytų išlaidų V. K. sek. drg. Stasiulevičiaus \$2.35; bila rajono sek. drg. Laurynaičio už padarytas lėšas kelionės į 9-tą konferenciją ir susirašinėjimai \$2.83; bila paties drg. A. Bernoto už keliones laike 1906 ir 07 metų, į Baltimore ir So. Bethlehem, \$5.50; V. J. Stankui kelionės lėšos į New York ir atgal, \$6.80.

Nuo 9-tos konferencijos nedatekliaus buvo: \$7.95.

Viso II-ro rajono išlaidų pasidaro: \$25.71.

Nedatekliaus pasidaro ant: \$9.17.

Visos bilos pripažintos apmokėti, apart drg. Bernoto bilos, apie kurią, pirmiau rajono sekretorius turi susižinot su kuopa, ar per tą laiką nebuvo išmokėta minėta suma drg. A. Bernotui, o persitikrinus, taipgi apmokėti.

N u t a r i m a i .

Rajono reikluose:

1) Delei atgavinimo ir tvėrimo naujų kuopų, nutarta,

*) Nežiurint, kad kiti rajono viršininkai nepridavė, beveik jokių raportų, tečiaus ir org. raportu negalima pilnai užalgadėdinti, nes nėra paminėta, nė kur kaip kuopos gyvuoja, nė po kiek narių turi.

kad rajono Komitetas surengtų prakalbas visur, kur tik galima II-ro rajono apyrbij. Delei uždengimo lėšų, kur galima, daryti įžangas; trukstantčią sumą apdengti iš rajono išdo.

2) Butinai, nors syki į metus, laikyti konferenciją; o jeigu rastųsi svarbus reikalas, tuomet bile vienai kuopai padavus įnešimą, leidžiama rajono referendum, reikia ar ne.

3) Atsakičius nuo sekretoriavimo drg. Laurynaičius, visi dokumentai pavesti sutvarkyti 42 kuopai ir perduoti liglaikiniui sekretoriui.

Atsilankė nuo 1-mos kuopos delegatas, Ig. Rudminas.

4) Atsakičius drg. Laurynaičiui nuo II-ro rajono sekretoriaus, liko išrinkta liglaikiniu drg. Nėris iš Easton, Pa. Taipgi išrinkta liglaikiniu išdininku, drg. Glaveckas iš Baltimore, Md.

Sąjungos reikaluose.

1) Nutarta, kad bile referendumai, kuomet užsibaigia apkalbėjimas ir organo skiltis užsidaro, tuojaus turi būti išsiuntinėjamos blankos balsavimui, nelaukiant kelių savaitių arba, net ir mėnesių. Ant referendumo blankos, turi būti aiškiai pažymėta, kur ir kam siūsti, kad nereiktų siūsti sekretoriui, kad tasai perduotų komisijai, arba komisija sekretoriui.

2) Ant toliaus administracija kviterijušus išduoda tiktai kuopoms, o kuopos skiria kolektorius rinkimui prenumeratų. Kur nėra kuopų, ten išduoda pati administracija, jei gali užsitikėti.

3) Paraginti P. Komitetą, idant tasai imtų į atydą interpelaciją ant drg. A. Bernoto, kaipo skutiko skaitlinių, kad viską iširtų, išreikalaudamas tikrų prirodymų iš užmetėjų pusės. Tuomet tik bus galima surasti, kur teisybė.

4) Paraginti inventoriaus komisiją, idant greičiau užbaigtų savo darbą. Atsakyta ant vietos, jog tvarkymo darbas baigiamas.

5) Pastaba dėl sušaukiamų V. Komiteto konferencijų, kurių labai tankiai naudos nėra, apart padarytų iškaščių. Ant toliaus panašios konferencijos turėtų įvykti ne anksčiau 3 mėnesių pirmiau apskelbimo, o tuomet ir kuopos daugias galėtų reikalą apkalbėti.

6) Užklausti Konstitucijos komisijos, kuomet užbaigtų savo darbą.

7) Pasergėti administraciją, idant aiškiau žiurėtų į ekspediciją ir nesiūstų už dyką laikraščio po keliolika mėnesių arba vienam nariui kelis egzempliorius.

8) Išrinkta komisija dėl veikimo linkui Pašelpinio Skyriaus: A. Žymontas ir J. Nėris. Šiam klausimui kilus, daugumas nematė reikalingumo minėto Skyriaus, tečiaus balsas, jant, pasirodė balsai: 4 prieš, 5 už. Sulyg didžiumos balsais išrinkta komisija.

Konferencijos posėdis užsibaigė, 3 val. po pietų.

Konf. pirmininkas, J. Stasiulevičius.

Sekretorius, J. Juodžiukynas.

Protokolas perėjo per kuopų referendum ir likosi priimtas sekančiai:

14-ta kuopa priėmė, 13 bal. (vienbalsiai); 42-ra kuopa priėmė, 12 už, 1 prieš, 2 susilaikė. Viso, 25 už, 1 prieš, 2 susilaikė. Reiškia protokolas priimtas, didele didžiūma balsų.

1-ma kuopa dėl nežinomų priežaičių balsavime nedalyvavo. Taipgi nedalyvavo ir kitos II-ro rajono kuopos, silpnai gyvuojančios.

Ligl. II-ro rajono Sek. A. J. Nėris.

Box 195, Easton, Pa.

Krasos Dėžutė.

A. Neris. Atsakymas J. Stasiulevičiui netilps, nes telpa pats konferencijos protokolas. Prie to J. St. nėra 1 kp. komiteto nariu ir nežino, kodėl komitetas nepadavė protokolo kp. nubalsavimui.

K. J. Valys. Straipsnį pervėlai gavome. Gaila. Bet negalima patalpinti į 22 num., nes jau prirengtas spaudon. Tilps sekančiame, nes vertė jo nedaug ką nustoja ir vėliaus pasirodžius.

W. B. Arėikuskas ir kt. Iš priežasties mažumos vietos «Kovoje» ne visos korespondencijos gal patilpti. Kitos tur laukti savo paeilės, o kartais tokiu būdu ir pasęsta. Sunku yra ką-nors tame pagelbėti.

KLAUDŲ ATITAIŠYMAS.

«Kovos» N20, straipsnyje «Kovoja, bet nevisi lygliai», kur yra «Butricų», turi būti *Butyrcų*. Tame pat num. ant 243 puslapio, kur pasakyta «p. L. sako» turi būti *tūli gi sako*, ir tt.

N21 ant 251 pusl. pasakyta: «nepridaviau jai liberališkos», turi būti *literatiškos* vertės.

Nuo Administracijos.

Gerbiameji! sijaungiečiai! Gegužinio «Kovos» num., jau gavome atgal užtektinai. Labai ačiū! Bet mums stoka dar 18 «K.» num. š. m. Taigi, jei kas nerenka į kompletus ir turi minėtą «K.» num., malonėtumėm jį gauti. Būsime dėkingi.

Adm.

Atydai lietuvių rūbsiuvių Chicago.

Šiuomi pranešu, kad U.G.W. of A. Liet. Brenčius 269, susirinkimas atsibus šiose svetainėse: North Side Columbia, kampas North Ave. ir Lincoln Str., ant 3-čių lubų. Mėnesiniai susirinkimai atsibus kiekvieną mėnesį, 4-tą nedėdienį, 2 val. po pietų. Mokesčiai bus priimami kas antrą subatvakarį kiekvieno mėnesio, 7 val. vakare.

West Side Černauskos svetainė, 1900 So. Union Str., kampas 19-th Str.— atsibus mėnesiniai susirinkimai, kas 1-mą subatvakarį kiekvieno mėnesio, 7 val. vakare. Mokesčiai bus priimami kas 3-čias subatvakaris, 7 val. vakare.

«Executive Board» susirinkimai atsibuna 1-mą ir 3-čią Utariną kas mėnesį, Columbia svetainė. Šiuomi kviečiame visus rūbsiuvius lankyti ant susirinkimų.

Rašt. V. Kalinauskas, 1613 So. Halsted Str.

Atydai LSS. 71 kuopai.

Mėnesinis susirinkimas atsibus 11 d. Berželio, 10 val. ryte, po N.20 School Str. Combrige, Mass. Draugai! Nepamirškite atsilankyti ant šio susirinkimo, nes turime daug svarbių reikalų atlikti. Taipgi atsiveskite ir naujų draugų.

Sek. J. Plokštys.

Parsiduoda.

Pirmos klesos lenkiška barzdaskutykla, apgyventoj lenkų ir lietuvių apygardoje. Parduoda labai pigiai, todėl, kad savininkas išvažiuoja. Atsišaukit šiuo adresu.

J. Swiarkocki, 2369 Margaret Str. Frankford Philadelphia, Pa. (23)

FARMOS! FARMOS!

Štai puiki proga įgyti Farmą! Žemė apgyventa 61 lietuvių farmerių. Šioj kolonijoj lietuviai turi suorganizavę Ukišką Draugystę palengvinimui ukininkavimo ir apdirbimui lauko, taipgi susielpia laike ligos. Ši lietuvių kolonija randasi Lake Maisan paviete, Michigano valstijoje, vakariniame krašte palei ežerą Michigan prie pramoningų miestų ir miestelių; tarpe 4 gelžkelių, tarpais gražus tyro vandens upeliai ir žuvingi ežerėliai. Turime toje apie linkėje pardavimui tūkstantį (1000) farmų, geros, derlingos žemės; ir pigios, geros žemės visokiems javams, daržovėms, sodams ir pievoms; pienininkystei, galvijų ir paukščių auginimui. Parduodame pigiai, ant lengvų išmokėjimų. Gali pasirinkti kas kiek žemės nori. Prekė nuo \$10,00 iki \$25,00 už akrą. Norinti pirkti kreipkitės adresu:

ANTON KIEDIS,

Peacock, Lake Co., Michigan.

Teatrališkų Kuopų, Draugijų ir Draugų Atydžiai.

Neužilga išeis iš spaudos garsi Maksimo Gorkio

DRAMA

“Ant Dugno”

IV aktuose

Šiam veikalui sulošti reikia 17 ypatų (12 vyrų ir 5 moterų).

Knygelė susidės iš 100 su viršum puslapių. Tilps joje galdos gražios dainos «Saulė teka, nusileidžia, O kalėjime tamsu». Kaina bus 35 c. Užsisakant iš kalno, galima gauti pilnas kompletas t. y. 18 knygų, už \$5.00; tokiu būdu viena kninga apsieis 27 c. Kadangi spausdinsiu labai aprubežiuotą skaitlių egzempliorių, tad malonėkite užsisakyti ilgai nelaukdami.

Užsakymus ir piningus siųskite šiuo adresu:

V. K RAČKAUSKAS, 1401 N. Main ave., Scranton, Pa.

“Feeling Better Already Thank You!”

Mielai aš paklausu jūsų patarimo ir ištitryniau su

Dr. Richter'io Pain-Expelleriu.

Dingo skaudėjimas kakle ir diegimas šone, jaučiuos visiškai gerai. Privalo būti kiekvienos šeimos šepo. Sergėkis nuo pamėgdžiotų. 25c. ir 50c.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl Street, New York. Richter io Congo Pillės yra geros nuo viduriu sukietėjimo. 25c. ir 50c.

«KOVOS» Agentai.

- J. VISOCKIS
8139 Vincunas Road, Chicago, Ill
- FR. GOLUBICKI
Box 172, Melrose Park, Ill
- J. MATJOŠAITIS
120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.
- MATT SENKUS
46 Knox St., Lewiston, Me.
- J. PETRIKIS
1514 Ross Ave., Scranton, Pa
- J. M. ŠIMKUS
4619 S. Ashland ave., Chicago, Ill.
- A. A. REKLAITIS
234 Wayne St., Jersey City, N. J.
- SIMON KARALIUS
342 Lenox St., Norwood, Mass.
- P. A. JETULEVIČIUS.
Mass. Gen. Hospital
O.P.D. Boston, Mass.
- V. STRIGAS.
3207 Salmon St., Philada, Pa.
- F. STASIUKELIS.
Box 1588, Fitchburg, Mass.
- J. A. TILINDIS.
1115 Exchange av. E. St. Louis, Ill.
- K. ARMINAS.
204 E. Main st. Plymouth, Pa.
- J. ZALANSKAS.
11 Charter, St E Xeter, N. H
- A. KALASKY
Box 1306, Renton, Wash
- A. KAZEKEVIČIUS.
PO. BOX 60, Edwards Ind.
- M. K. ŽVINGILAS.
R.F.D. Simsbur Conn
- V. K. RAČKAUSKAS
1401 N. Main Ave. Scranton, Pa.
- P. GLAVECKAS
635 W. Lombard St., Baltimore,
- J. KALAKAUSKAS
55½ Green St., Worcester, Mass.
- J. J. VAITKEVIČIUS
48 Walnut St, New Haven, Conn.
- J. BINDOKAITIS.
Henry St. Rochester, N Y

50,000 KNYGU

Vysai Dykai

Kožnas vyras be atidėlioma tur pareikalauti vieną iš tu stebuklingu knygu. Vyrai, katrie žada apsivesti —vyrai ligoti—vyrai, katrie pasigėrė per miera, katrie pareidava namo vielai ir katrie pervirš dave sau valię—vyrai silpni, nervuoti ir katrie prastoi sava sveikata—vyrai, katrie negabė pri darba ir katrie ne galė naudoti plynai linksnuma gamtos—vysi tie vyrai tur pareikalauti vieną iš tu dykai duotu knygu. Ta knyga pasakis kaip vyrai naikin sava sveikata, kaip jie užsikrėta ligoms ir kaip jie gal plynai sugrazinti sava sveikata, stipruma ir energiškuma į trumpa laika ir su mažais kaštais. Jeigu nori buti vyras tarp vyru ta knyga pasakis kaip gali tą pasėkti.

Ta dykai gauta knyga yra vertės \$10.00 kožnam sergančiam vyru.

Ar Esat Kankinami

Užnuodijimu Krauja arba Brantais, Triperiu, Abelnu Prastoimu Spėku, Prastoimu Gyvatinės Skystibės, Naktiniais Išleidimais, Prastoimu Vyriškuma, Lytišku Nusilpneimu, Džiusua, Užsiveržimu Šlapiname Kanale, Reumatizmu, Organiškame si Ligomesi, Skilves, Kepenu, Puslės ir Inkštu Ligoms?

Jeigu turet skausmus strenosi prastoima apetita, surugusi pylva, biauuru skausma galvos, tulžinius pripuolimus, negalet miegoti, jaustesi pavargiesiu ir silpnu iš rita, pyktas ir arzus,—turetė gauti tą knygą. Knyga ta pasaka prastais ir aiškiais žodeis dielko kenti ir kaip gali buti sveiku.

Tukstančiais vyru atgava sava pilna sveikata su pagalba tuos brangios knygos. Knyga ta yra krautuve žinios ir talpina tam tykrus daiktus, katrus kožnas vyras, jaunus arba senas, lagotas arba bied-

nas, nevedes arba apsivedes, ligotas arba sveikas tur žinoti. Ne naikinkiet sava sunkei uždyrbtus pinigūs, mokedami už nekingas, bevertės vaistus ikikolaik neparskaitistė tą knygą vysai. Knyga ta užėedys jums daug doliu ir pasakis kaip galite stotis tvirtu ir resnu vyru. Atmink į ta, jog ta knyga yra siusta jums vysai dykai. Mes užmokam ir už paezta. Nekokie varda medikališka arba daktariška nera ant konverto. Ne vienas nežinos kas tas yra tyk jus. Išrašikiet sava varda ir pavarde ir adresa aiškei idėkiet ta dikini kupona ir prisiuskiet mums o gauste tą knygą.

SIUSK ŠITA KUPONA ŠENDENA.

DR. JOS. LISTER & CO., L. 403, 208 N. Fifth Ave., Chicago, Ill.

Godotinasai Tamista: Aš esu užinteresuotas Tamistas prižadeimu siusti Vysai Dykai Knygą, meldziu prisiuti man viena vysai dykai.

Vardas ir pavardė.....
Adresas..... Steitas.....

Šiuomi pranešame, jog jau išėjo iš spaudos LSS. Išleidimas No. 12-as

SOCIJALDEMOKRATŲ MOKSLO PAMATAI

Parašė K. Kautsky. Iš vokiečių kalbos vertė P. Kovas. Pusi. 55, prekė 20c

Si knygėlė turėtų rasti kiekvienoj darbininko žmogaus grtelėj, ir kiekvienas interesuojantis socializmo klausimu, privalo būtinal minėtą knygėlę nusipirkt ir perskaityt, nes tik tokius raštus skaitydamas darbininkas žmogus, gali gaut supratimą apie socializmo mokslą ir pažinti dabartinę netikusią išnaudojimo tvarką.

Reikalaujanti minėtos knygėlės prisiuskiet «Kovas» Adm. 20c, o tuoj apturėsite. Agentam nuleidžiama nuošimčiai.

Reikalaujame.

Lietuvio agento pardavinėjimui daržininkystės farmų pietinėj dalyj New Jersey valstijoje. Gera proga veikliam žmogui. Adresuokite:

South Jersey Poultry Farms Co. 1524 Chestnut Str. Philadelphia, Pa.

(23)

LAISVOJI MINTIS

Vienintėlis mokslo ir literatūros iliustruotas mėnesinis laikraštis talpinantis rimtus ir gerai apdirbtus straipsnius iš įvairių mokslų šakų: *historijos, kultūros historijos, gamtos mokslų, draugijinių mokslų ir t.p., kaip lygiai originališkai parašytas apysakas iš mūsų gyvenimo.* Kaina metams \$2.00, pusei metų \$1.00, į užsienį \$2.50:

Kas, prisiųsdamas mums prenumeratą, prisiųs iškirpęs ir iš apgarsinimą, tas gaus dovanas knygomis: užsirašantiems ant metų duodame knygų už \$1.00, užsirašantiems pusei metų— už 50c.

PASISKUBINKIT — DOVANAS NEILGAI TEDUOSIME.

Adresas: «LAISVOJI MINTIS» 1401 N. Main ave., SCRANTON, Pa.

Koncertas.

Garsioji Prima-donna Margueretta Faust ir jos bendradarbiai, May 31 d. 1911 m., duos **KONCERTA** naudai prieglaugos namo «Nezerine Home for the Aged». Atsibus New bentury Drawing Room, po 124 So. 12 th Str. **Philadelphia, Pa.** Prasi dės 8:15 val. vakare. Programas labai puikus. Įžanga \$1.00.